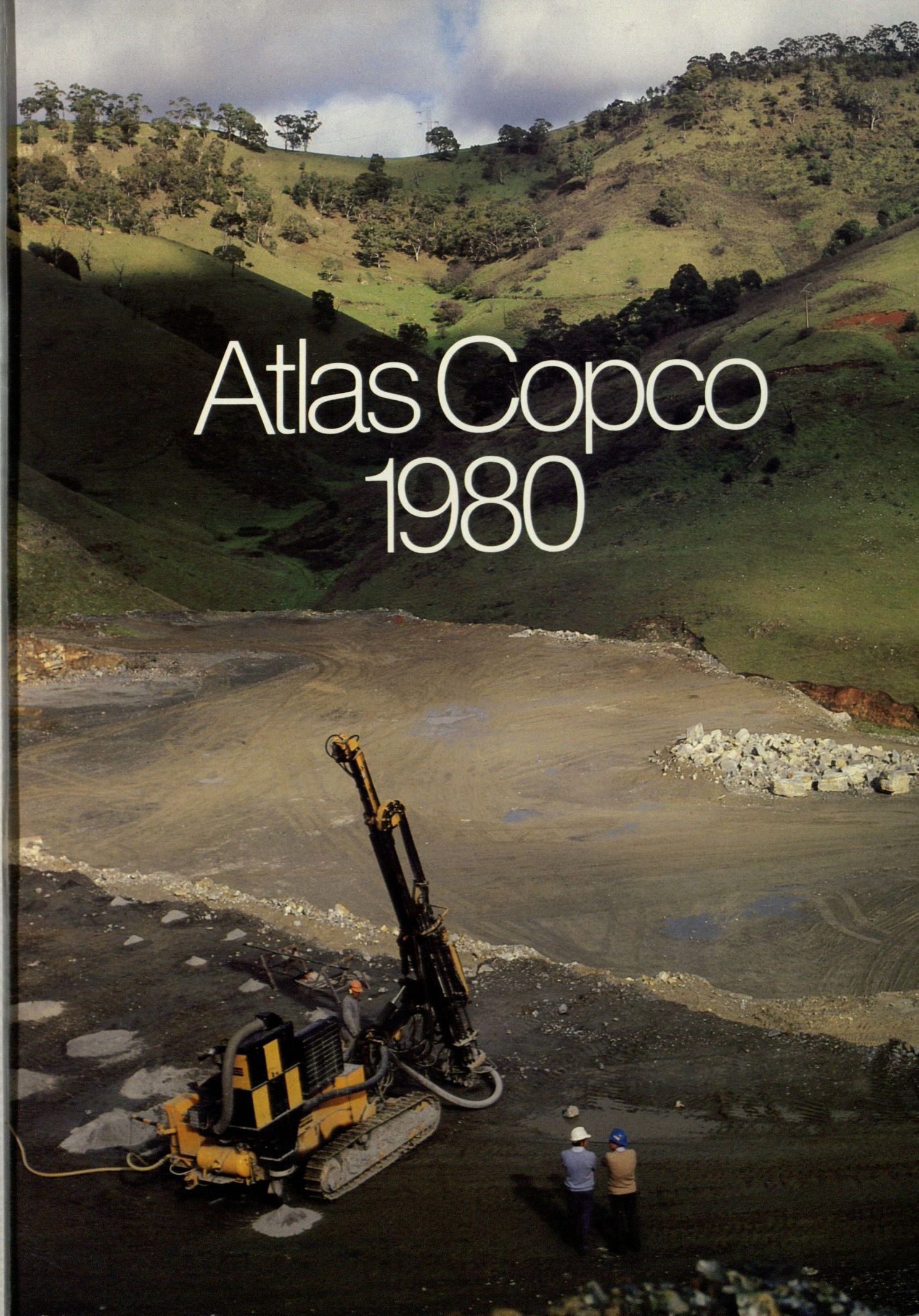

Atlas Copco 1980

Omslagsbilden:

Atlas Copcos hydrauliska borrhgregat ROC 820H markerar ett genombrott för en ny teknologi. Det är lätt att förflytta och manövrera samtidigt som det har ett lågt energibehov och arbetar med låg ljudnivå. På bilden används det av the Ready Mix Group i ett stenbrott utanför Adelaide, Australien.

KALLELSE TILL BOLAGSSTÄMMA

Ordinarie bolagsstämma hålles torsdagen den 9 april 1981, kl 17.00 på Grand Hôtel Royal (Vinterträdgården), Stallgatan 4, Stockholm. (Obs! Ändrad lokal)

Anmälan m m

Aktieägare, som önskar delta i bolagsstämman, skall

dels vara införd i den av Värdepapperscentralen VPC AB förda aktieboken för bolaget **senast måndagen den 30 mars 1981,**

dels anmäla sig till styrelsen skriftligt under adress Atlas Copco AB, 105 23 Stockholm, eller per telefon 08/743 80 00 **senast måndagen den 6 april 1981 kl 16.00.**

Aktieägare som har sina aktier förvaltarregistrerade och som önskar delta i stämman måste tillfälligt registrera aktierna i eget namn. Detta begärs hos den bank eller fondhandlare som förvaltar aktierna. Förvaltare brukar debitera en avgift för denna åtgärd. Anmälan om omregistrering bör göras **minst två bankdagar före den 30 mars 1981** för att omregistreringen skall kunna ske i tid.

Utdelning

Styrelsen har som avstämningsdag beslutat föreslå den 13 april 1981. Beslutet om bolagsstämman enligt förslaget beräknas utdelningen komma att utsändas av VPC den 22 april 1981.

Adressändring

Adressändring bör snarast anmälas till VPC för att säkerställa att utdelningen sänds till rätt adress. Blankett för adressändring finns vid samtliga bankkontor.

INNEHÅLL		EKONOMISK INFORMATION FRÅN ATLAS COPCO UNDER 1981		INTERNATIONELLA RIKTLINJER
	Sid			
Året i korthet	1	Atlas Copco publicerar under 1981 följande ekonomiska rapporter:		Atlas Copco välkomnar de riktlinjer för internationellt verksamma företag, som upprättats av OECD, de västliga industriländernas ekonomiska samarbetsorgan. Vi anser oss följa dessa riktlinjer i allt väsentligt.
Styrelsens verksamhetsberättelse	3	Bokslutskommuniké för 1980	februari	Vid utarbetandet av denna verksamhetsberättelse har riktlinjerna beaktats, med undantag för vissa uppgifter som vi av konkurrensskäl inte anser oss kunna lämna.
Vinstdisposition	7	Årsredovisning	slutet av mars	Bolaget ställer sig också positivt till de riktlinjer rörande multinationella företag och arbetsmarknaden, som utarbetats av ILO, Förenta Nationernas organ för arbetsmarknadsfrågor.
Atlas Copco-gruppen, Resultaträkning	8	Rapport över första kvartalet	mitten av maj	I enlighet med internationell standard har i årsredovisningen följande beteckningar använts:
Atlas Copco-gruppen, Balansräkning	9	Rapport över första halvåret	slutet av augusti	valuta: SEK svenska kronor USD US-dollar CHF schweiziska francs
Atlas Copco-gruppen, Finansieringsanalys	10	Rapport över de tre första kvartalen	mitten av november	prefix: k tusen M miljoner
Atlas Copco AB, Resultaträkning	11	Följande trycksaker kan beställas från Atlas Copco AB, avdelning ZRCE, Fack, 105 23 Stockholm:		
Atlas Copco AB, Balansräkning	12	Atlas Copco Annual Report 1980		
Bokslutskommentarer	14	Atlas Copcos årsredovisning på engelska		
Aktier och andelar	18	Tryckluft		
Revisionsberättelse	19	Kvartalstidskrift för Atlas Copcos aktieägare. Den tillställs de aktieägare, som skriftligen anmäler att de önskar erhålla tidskriften.		
Atlas Copco-aktien	20			
VD om 1980	21			
Atlas Copco MCT	23			
Atlas Copco Airpower	27			
Atlas Copco Tools	31			
Berema	34			
Monsun-Tison	36			
Teknologi för framtiden	38			
Fem år i sammandrag	40			
Atlas Copco-gruppens förädlingsvärde	40			

Atlas Copco AB

Postadress: 105 23 Stockholm

Besöksadress: Sickla Industriväg 3
Nacka

Telefon: 08-743 80 00

ÅRET I KORTHET

- Atlas Copco-gruppens försäljning ökade med 17 % till 6 227 MSEK och ordergången med 17 % till 6 448 MSEK. Volymökningen i försäljningen utgjorde 7 %.
- Resultatet ökade med 32 % till 442 MSEK. Det motsvarade 7,1 % av faktureringen.
- Avkastningen på i Atlas Copco-gruppen totalt sysselsatt kapital ökade från 14,2 % till 16,9 %.
- Förvärv gjordes av Turbonetics Inc, USA, och Worthingtons luftkompressordivision i Holyoke, USA.
- Avtal träffades om förvärv av KSB:s fabriksenhet för tillverkning av kompressorer i Saarbrücken, Västtyskland.
- Investeringar i forskning och utveckling ökade med 10 % till 160 MSEK.
- Vinsten per aktie ökade från SEK 9,99 till SEK 12,60.
- Styrelsen föreslår en utdelning av SEK 6,50 per aktie mot SEK 6 föregående år.

STYRELSE, REVISORER, DIREKTION

STYRELSE

Valda av bolagsstämman

Peter Wallenberg

Styrelsens ordförande. Invald 1970. Industriell rådgivare i SE-banken och v ordf i dess styrelse. Anställd i olika befattningar inom Atlas Copco-gruppen 1953–74

Kurt-Allan Belfrage

Vice ordförande. Invald 1956. Verkst dir Atlas Copco AB 1957–70

Henry N Sporborg

Invald 1969. Dir Hambros Ltd, Storbritannien

Jan Hellner

Invald 1969. Jur dr, Professor vid Stockholms Universitet

Sture Ödner

Invald 1970. Verkst dir Saléninvest AB

Erik Johnsson

Invald 1972. Tekn dr, Verkst dir Atlas Copco AB 1970–1975

Axel Iveroth

Invald 1975. V ordf Sveriges Industriförbund

Curt G Olsson

Invald 1976. Verkst dir SE-banken

Tom Wachtmeister

Invald 1975. Verkst dir Atlas Copco AB sedan 1975

Personalrepresentanter

Bo Henning

Invald 1973. Ordf Atlas Copcos SIF-klubb Nacka

Per-Erik Nyholm

Invald 1973. Ordf Atlas Copcos Verkstadsklubb Nacka

Ingmar Berthelsen

Suppleant. Invald 1973. Ordf CF lokalavd Nacka

Kjell Nordström

Suppleant. Invald 1977. Ordf Eccoverkens Verkstadsklubb Skara

REVISORER

Birger Sonesson, aukt revisor

Bertil E Olsson, aukt revisor

Karl-G Giertz, aukt revisor, suppleant

Roland Valtersson, aukt revisor, suppleant

DIREKTION

Tom Wachtmeister, verkst dir

Olof Sjöström, förste v verkst dir

Einar Liwendahl, v verkst dir, marknadsföring – öst

Sven-Ingvar Svensson, v verkst dir, marknadsföring – väst

Jan Holdo, verkst dir Atlas Copco MCT AB

Iwan Åkerman, verkst dir Atlas Copco Airpower N V

Per Wejke, verkst dir Atlas Copco Tools AB

William J Hogg, verkst dir Atlas Copco North America Inc

Bo Gyllenberg, produktion

Hans Johnsson, kommunikation och samhällskontakt

Rolf Lahnhausen, personal

Göran Lundborg, logistik

Övriga direktörer i Atlas Copco AB

Anders Björk, Lennart Friberg, Anders Kindahl, Olle Lundquist

Särskilda rådgivare till Verkställande Direktören

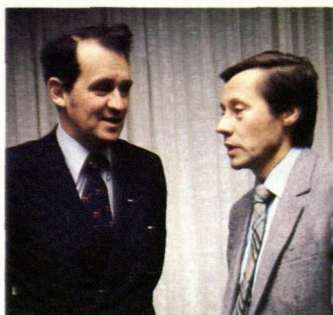
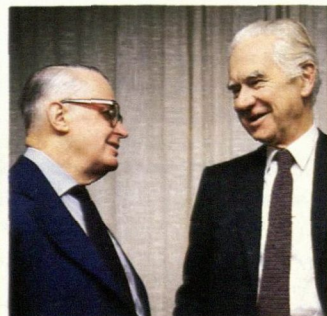
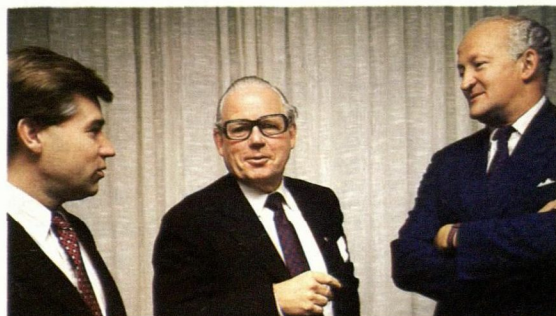
Ambassadörerna Olof Landenius, Lennart Petri, Stig Unger

Övre raden fr vänster:

Olof Sjöström, Peter Wallenberg, Tom Wachtmeister, Kurt-Allan Belfrage, Henry Sporborg, Jan Hellner, Axel Iveroth.

Nedre raden fr vänster:

Sture Ödner, Erik Johnsson, Curt G Olsson, Bo Henning, Per-Erik Nyholm, Ingmar Berthelsen, Kjell Nordström.

STYRELSENS REDOGÖRELSE FÖR VERKSAMHETEN 1980

ATLAS COPCO GRUPPEN

	1980	1979
Fakturering till slutlig kund	6 227	5 305
Resultat efter finansiella poster	442	334

Atlas Copco-gruppens fakturerade försäljning till slutlig kund uppgick under 1980 till 6 227 MSEK (5 305), en ökning med 17 procent. Volymökningen utgjorde ca 7 procent. Faktureringen utomlands uppgick till 91 procent av den totala faktureringen. Orderingsgången ökade med 17 procent till 6 448 MSEK (5 527).

Atlas Copco-gruppens resultat efter finansiella intäkter och kostnader men före bokslutsdispositioner och skatter uppgick under verksamhetsåret till 442 MSEK (334). Detta motsvarade 7,1 procent (6,3) av faktureringen.

Marknadsutveckling

	1980	1979
Orderingsgång	6 448	5 527
Värdeökning, % ..	+ 17	+ 13
Volymökning, % ..	+ 7	+ 5

Den konjunkturuppgång som började 1979 fortsatte större delen av 1980. Tillväxten var särskilt stark på de västeuropeiska marknaderna samt i ett flertal utomeuropeiska gruvländer.

Investeringsvolymen inom industrin på Atlas Copcos marknader ökade under året med i genomsnitt 2 procent.

Atlas Copcos försäljningsvolym ökade dock snabbare, vilket innebar att marknadsandelarna ökade.

Industriproduktionen avtog under årets andra hälft på ett flertal marknader. Detta avspeglades för Atlas Copco i en något dämpad orderingsgång under fjärde kvartalet. Faktureringsvolymen låg dock kvar på oförändrat hög nivå året ut.

Stora försäljningsökningar noterades i flera av de västeuropeiska industriländerna, bland dem Sverige, Finland, Frankrike, Italien, Portugal och Västtyskland. Bland utomeuropeiska länder med goda försäljningsframgångar märks Australien, Kanada, Indien, Mexiko, Sydafrika och USA samt ett flertal sydamerikanska länder.

På den svenska marknaden utvecklades försäljningen till såväl entreprenadsektorn som tillverkningsindustrin gynnsamt. I Italien var det framför allt den medelstora industrin som ökade sina inköp. Aktiviteten på den franska marknaden upprätthölls tack vare en gynnsam investeringsutveckling. Försäljningsökningen i Sydafrika, Kanada och Australien berodde huvudsakligen på den goda gruvkonjunkturen i dessa länder. I Mexiko har de sedan några år stigande oljeinkomsterna fått ekonomin att expandera.

En dämpad efterfrågan kunde noteras i statshandelsländerna. Däremot vann företaget betydande framgångar i vissa nordafrikanska länder, i Nigeria samt i Sydostasien.

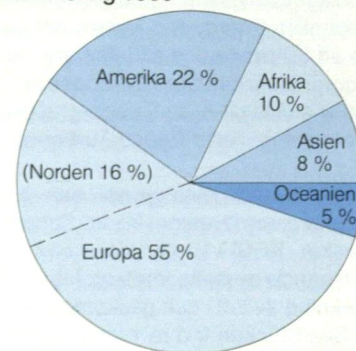
Företagsförvärv

Ett antal företagsförvärv inom kompressorområdet genomfördes under året.

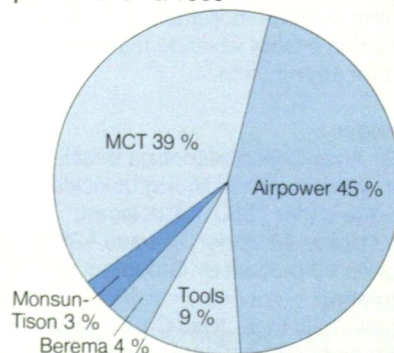
I USA förvärvades flera företag. För-

Geografisk fördelning av fakturering 1980

Fakturering fördelad på divisionerna 1980

Flera av Atlas Copcos säljbolag har nu verkat i 25 år. På bilden samtalar Atlas Copcos styrelseordförande Peter Wallenberg, t h, med de belgiska ministrarna Mme Cecile Goor-Eyden (t v) och M Jos. Chabert, vid det belgiska säljbolagets jubileumsmottagning.

värvet av luftkompressor delen av Worthington Compressors Inc, Holyoke, Mass, gav tillverkningsresurser i USA och tillgång till ett omfattande distributionsnät. Till detta företag, nu Atlas Copco Holyoke Inc, har också anslutits en fabrik för montering av borrhöggregat för ovanjordsarbeten.

Förvärvet av Standard Industrial Pneumatics Inc, som specialiserat sig på automatiserade tryckluftssystem för mindre och medelstora företag, tillförde Atlas Copco nya försäljningsmöjligheter för småkompressorer.

Ett mångsidigt samarbete etablerades med Mechanical Technology Inc, (MTI), i Latham, N.Y. Minoritetsandelar förvärvades i det forskningsorienterade moderbolaget MTI samt i dess dotterbolag Turbonetics Energy Inc. Vidare har genom ett 80-procentigt aktieförvärv i turbokompressorföretaget Turbonetics Inc detta anslutits till Atlas Copco-gruppen under namnet Atlas Copco Turbonetics Inc.

Avtal träffades med pump-, gas- och luftkompressorföretaget Klein, Schanzlin & Becker (KSB) i Västtyskland om övertagande av detta företags fabrik för tillverkning av luft- och gaskompressorer i Saarbrücken från 1 januari 1981.

Atlas Copco har genom dessa förvärv fått tillgång till avancerad teknologi för gas- och turbokompressorer. Detta ger väsentligt utökade möjligheter att bättre betjäna den snabbt växande marknaden inom processindustrin.

Säljbolagen

Den för Atlas Copco väsentliga försäljningen genom egna säljbolag utvecklades vidare under 1980. Säljbolagen, som nu täcker 45 länder, svarade 1980 för mer än 90 procent av Gruppens totala fakturering.

Ungefär hälften av Atlas Copco-gruppens totala förädlingsvärde, och en motsvarande del av resultatet, genererades i säljbolagen. Dessa sysselsatte också ca hälften av Gruppens totala personalstyrka.

En ny organisationsmodell, som är anpassad till Gruppens olika affärsområden, började införas i flera av de större säljbolagen under 1980. Den medför effektivare kundkontakter samtidigt som kontakten mellan divisionerna och motsvarande marknadsavdelningar i säljbolagen förbättras.

Verksamheten vid säljbolagen i Japan och Singapore, vilka tillkom 1979, har

GRUPPENS RESULTATRÄKNING, SAMMANDRAG

	1980	1979
Fakturering	6 227	5 305
Rörelsens kostnader	- 5 428	- 4 699
Avskrivningar	- 124	- 101
Rörelseresultat	675	505
Finansnetto	- 233	- 171
Resultat efter finansiella poster	442	334
Extraordinära poster	-	- 25
Bokslutsdispositioner	- 100	- 30
Skatter	- 222	- 129
Minoritetsandelar	- 12	- 2
Nettovinst	108	148

kommit igång tillfredsställande. På den japanska marknaden har framförallt det högteknologiska sortimentet mött ett stort kundintresse.

Säljbolaget i Iran, som upprätthållit verksamheten på en lägre nivå under de senare årens svåra förhållanden, kunde under 1980 åter öka sin försäljning och kundservice.

Den politiska situationen i Zimbabwe gjorde det möjligt för Atlas Copco att återuppta försäljningen på denna marknad genom Atlas Copco Zimbabwe Ltd.

Under året fattades beslut att bilda ett säljbolag i Hongkong, i samarbete med den förra agenten.

Resultatet första kvartalet 1979 påverkades negativt av leveranshinder p g a den stränga vintern. Den svenska arbetsmarknadskonflikten våren 1980 påverkade resultatet för andra kvartalet.

Avkastningen på totalt i Gruppen sysselsatt kapital exkl icke räntebärande rörelseskulder uppgick till 16,9 procent (14,2). Denna ökning kunde ske bl a genom ett förbättrat kapitalutnyttjande, en ökad försäljningsvolym och ett högre kapacitetsutnyttjande i såväl produktions- som säljled.

Vinstgenereringen i de svenska tillverkningsenheterna förbättrades jämfört med föregående år. Vissa enheter visade dock ej helt tillfredsställande resultat.

Airpower-divisionen svarade i likhet med föregående år för en betydande del av Gruppens resultat.

Resultat

	1980	1979
Resultat i % av fakturering	7,1	6,3
Avkastning i % på totalt sysselsatt kapital	16,9	14,2

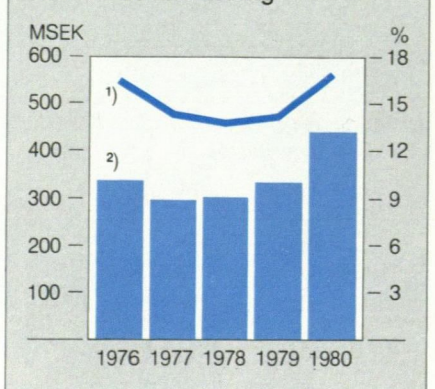
Definitioner se sid 14.

Gruppens resultat efter finansiella intäkter och kostnader uppgick till 442 MSEK, en ökning med 32 procent.

Resultaten fördelade sig på de olika kvartalen enligt följande:

	1980	1979
Första kvartalet	131	58
Andra kvartalet	101	107
Tredje kvartalet	81	57
Fjärde kvartalet	129	112
	442	334

Resultat och avkastning

1) Avkastning på totalt sysselsatt kapital, % (definition sid. 14)

2) Resultat efter finansiella poster, MSEK

GRUPPENS FINANSIERINGSANALYS, SAMMANDRAG		
	1980	1979
Internt tillförda medel	263	170
Externt tillförda medel		
Räntebärande skulder	494	70
Övriga skulder m m	184	222
Nyemission	—	124
Summa tillförda medel	941	586
Använda medel		
Investeringar i maskiner och fastigheter	231	161
Ökning av omsättningstillgångar	477	354
Övriga investeringar	29	66
Summa använda medel	737	581
Förändringar i likvida medel	204	5

Säljbolagen visade med ett fåtal undantag ett förbättrat resultat jämfört med 1979. Det svenska försäljningsbolaget liksom bolagen i Australien, Brasilien, Frankrike, Italien, Mexiko, Sydafrika och Västtyskland visade särskilt goda resultatökningar. Bland säljbolag på mindre marknader med positiv resultatutveckling märktes Schweiz, Portugal och Peru. Säljbolaget i Iran, som de senaste två åren visat stora förluster, kunde 1980 uppvisa en mindre vinst.

Ett fåtal marknader, bland dem Storbritannien, Spanien och Danmark, visade däremot svag utveckling.

Valutakursförändringarna i förhållande till interna avräkningskurser påverkade totalt Gruppens resultat positivt med 36 MSEK (-53). Här ingår dessutom orealiserade kursförluster på moderbolagets utländska lån på 2,5 MSEK.

Efter avsättningar till lagerreserver och investeringsfonder på totalt 60 MSEK (30) samt den av riksdagen beslutade obligatoriska avsättningen till förfälligt vinstkonto på 40 MSEK (-), kvarstår ett resultat före skatter på 342 MSEK (279). Årets avsättning till skatter uppgår till 222 MSEK (130). Den högre skattebelastningen beror bl a på att den starkt ökade produktionen medfört ökade vinster som beskattas i divisionsled. Koncernmässiga reserveringar för ej realiserad internvinst i säljbolagens lager har samtidigt reducerat Gruppens totala resultat utan motsvarande skatteminskning. Efter nämnda skatteavsättning och minoritetens andel i resultatet kvarstår en nettovinst på 108 MSEK (148).

Finansiering

	1980	1979
Finansnetto	233	171
Självfinansieringsgrad, %	101	75
Andel eget riskbärande kapital, %	35,2	38,6

Definitioner se sid 14.

Det totala finansieringsbehovet uppgick under 1980 till 737 MSEK, varav 263 MSEK (170) täcktes av tillförda medel från verksamheten.

Tack vare den goda vinstförbättringen ökade självfinansieringsgraden. Den större upplåningen under året, främst betingad av företagsförvärven i USA, ledde dock till att andelen eget riskbärande kapital reducerades från 38,6 procent till 35,2 procent.

Av totalt tillförda medel, 941 MSEK (586), användes 231 MSEK (161) till investeringar i anläggningstillgångar varav 55 MSEK avsåg anläggningar i nyförvärvade bolag. 468 MSEK (102) användes till ökning av lager som därmed steg med 22 procent jämfört med föregående år, samt 29 MSEK (235) till ökning av kund- och växelfordringar. Dessa ökade med 2 procent jämfört med 1979 och därmed i avsevärt långsammare takt än faktureringsökningen till slutlig kund.

Den för lönsamheten så väsentliga kapitalomsättningshastigheten kunde ökas från 1,11 1979 till 1,16 1980.

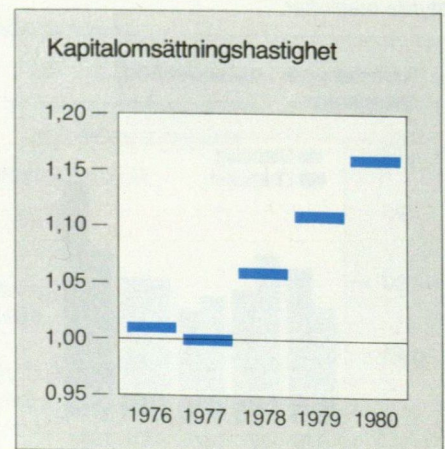
För att bl a uppnå en förbättrad valuta-

balans inom Gruppen skärptes betalningsvillkoren från de producerande bolagen gentemot säljbolagen. Detta föranledde en utökad kortfristig upplåning i säljbolagen samt en förbättrad likviditet i de levererande bolagen och hos moderbolaget i Sverige.

De räntebärande skulderna ökade totalt med 494 MSEK (70), varav de kortfristiga med 143 MSEK (137) och de långfristiga med 351 MSEK (-67) Moderbolagets långfristiga lån på 50 MCHF återbetalades under året. Moderbolaget och Atlas Copco Airpower N V tog under året upp fyra långfristiga multicurrency-lån på sammanlagt 60 MUSD med genomsnittliga löptider på drygt sex år.

Räntekostnaderna efter avdrag för ränteintäkter ökade med 59 MSEK till 230 MSEK. Detta motsvarade 3,7 procent (3,2) av omsättningen. Ökningen förorsakades av ett högre ränteläge samt den ökade upplåningen under 1980.

Gruppens likvida medel ökade med 204 MSEK (5) och uppgick vid årsskiftet till 516 MSEK. Beviljade men ej utnyttjade krediter uppgick samtidigt till 567 MSEK.

Definitioner se sid 14.

Investeringar

	1980	1979
Investeringar i maskiner och fastigheter	231	161
Sverige	51	42
Utlandet	180	119
Totalt i % av fakturering	3,7	3,0

Under 1980 uppgick investeringarna i divisionerna till 135 MSEK (81) och i säljbolagen till 96 MSEK (80). Detta innebär en ökning av investeringstakten jämfört med de närmast föregående åren.

Investeringar i divisionerna

Förvärvet av anläggningarna i Holyoke, USA, tillförde Airpower-divisionen nya tillverkningsresurser för skruvkompressorer. Härtill har också anslutits en fabrik för montering av bandburna borraraggregat för ovanjordsbruk. Denna fabrik blir ett komplement till MCT-divisionens tillverkningsenhet i Bremen.

Genom förvärvet av KSB:s fabrik i Saarbrücken, Västtyskland, och Turbonetics Inc, USA, tillförs Airpower-divisionen produktionsresurser för gas- och turbokompressorer.

Utbyggnad av verkstäderna i Indien och Mexiko påbörjades för att utöka produktionsprogrammet med stationära och transportabla skruvkompressorer.

I Brasilien pågår en utbyggnad av verkstaden.

Beslutade investeringar i produktionsmaskiner och utrustningar i övrigt låg ungefär på samma nivå som under 1979 och omfattade huvudsakligen utbyte av äldre maskiner mot moderna numeriskt styrda maskiner.

Investeringar i säljbolagen

För det svenska säljbolaget påbörjades i Nacka en ny byggnad som skall inrymma bolagets huvudkontor och vara klar för inflyttning november 1981.

Bland större genomförda investeringar under året märks nya service- och lagerlokaler i Franconville, Frankrike.

Det chilenska bolaget tillfördes nya serviceresurser genom förvärv och ombyggnad av en befintlig anläggning.

Investeringar i säljbolagen omfattade i övrigt under året huvudsakligen maskiner och inventarier.

Forskning och utveckling

	1980	1979
Antal anställda i direkt FoU-arbete	710	720
Investeringar i direkt FoU-arbete	160	145

Genom förvärvet av Turbonetics Inc i USA tillfördes Atlas Copco resultatet av många års kunskaps- och produktutveckling inom området turboteknik. Minoritetsposterna i MTI och Turbonetics Energy väntas likaså ge väsentliga kunskapsstillskott på energiteknikområdet.

Under 1980 presenterades en rad nya produkter, bl a ett rekyldämpat hydraulspett, ett nytt hydrauliskt bergborrningsaggregat samt små oljefria kolvkompressorer.

Atlas Copcos vattenvårdsprogram utvidgades. Nya metoder för sjörestaureering framtogs i samverkan med Lunds Universitet. De har fått stor internationell uppmärksamhet.

Kundservice är en viktig komponent i Atlas Copcos marknadsprofil. En intressant nyutveckling inom detta område är datorprogrammet DIALOG. Genom detta program kan kunderna utnyttja Atlas Copcos långa erfarenhet av bergarbeten under varierande förhållanden.

För kunden skraddarsydda system efterfrågas alltmer inom de flesta av Atlas

Tekn Dr Marcus Wallenberg, t h, delar ut Ekonomisk Företagslednings och Veckans Affärers "Gulduggen" för framstående teknisk innovation till Erik Lavón, Atlas Copco. Priset utdelades för utvecklingen av vattenknanen CRAC 200, en helt ny metod för sönderdelning av stenblock.

Copcos affärslinjer. Detta innebär att produktutveckling i ökande omfattning sker i direkt samverkan med kunder.

Personal

	1980	1979
Antal anställda ...	18 786	17 883
Huvudkontor ...	231	227
Säljbolag	9 630	9 571
Divisioner	8 925	8 085

Eftersom Atlas Copco sysselsätter personal i likartade uppgifter i flera länder kan jämförelser göras. Dessa visar att personalomsättning och frånvaro är högre vid producerande svenska enheter än vid utländska.

För Atlas Copco-gruppen utgjorde utgifter för löner och andra ersättningar:

	1980	1979
Styrelse och verkställande ledning .	27,5	23,1
Övriga anställda	1 351,5	1 146,5
	1 379,0	1 169,6

Uppgifter om medelantal anställda samt specifikation av löner och personalkostnader återfinns på sid 17.

Aktiesparfond för anställda

Atlas Copco erbjöd som första företag i Sverige samtliga anställda vid Gruppens svenska företag ett företagsanknutet skattefundsparande i Atlas Copco-aktier med vissa lånemöjligheter.

MODERBOLAGET

Resultaträkning

Moderbolagets fakturering uppgick till 441 MSEK (505) och avser försäljning till de marknader där Gruppen ej representeras av egna säljbolag.

Större leveranser skedde till bl a Nigeria, Saudi-arabien, Algeriet och vissa statshandelsländer.

Bolagets inköp från dotterbolag svarade för 96 procent av det totala inköpsvärdet. Faktureringen avsåg uteslutande utomstående kunder.

I posten provisioner m m från dotterbolag redovisas bl a faktureringsavgifter som moderbolaget erhållit genom att överta vissa av de svenska bolagens fordringar på Gruppens säljbolag.

I övriga kostnader och intäkter ingår realiserade kursförluster på 2,5 MSEK, avseende lån i utländsk valuta.

Samtliga realiserade kursförluster fram till balansdagen är beaktade, dels genom att realiserade kursförluster/vinster löpande ingår i redovisat resultat, dels genom den under 1978 upplagda kursregleringsreserven som uppgår till 43 MSEK.

Räntekostnaderna ökade till 103 MSEK (85), medan å andra sidan räntointäkterna, dels från dotterbolag, dels på kassamedel, ökade till 45 MSEK (36).

Utdelningar från dotterbolag erhöles med 96 MSEK (87), varav från svenska bolag 12 MSEK (9).

Resultatandelar i närstående företag avser bl a bolagets andel i Svenska Lamco-Syndikatet.

Efter erhållna koncernbidrag, som uppgick till 60 MSEK, och avsättning till obligatorisk vinstfond med 37 MSEK (-) redovisades en vinst före skatt på 124 MSEK (102). Efter skatt uppgick den redovisade nettovinsten till 122 MSEK (101).

Balansräkning

Under året överläts aktierna i Jarva Inc i USA genom apportionemission till det amerikanska dotterbolaget Atlas Copco North America Inc. I samband med Atlas Copco-gruppens förvärv av Atlas Copco Turbonetics Inc förvärvade Atlas Copco AB minoritetsposter i Mechanical Technology Inc samt i Turbonetics Energy Inc.

Moderbolaget upptog under året tre multicurrency-lån på sammanlagt 43 MUSD med en genomsnittlig löptid av drygt sex år.

Under hösten 1980 genomförde moderbolaget en ändring av organisationen som innebar en uppdelning i koncernstabers och servicestaber. Den nya organisationen syftar till en renodling av moderbolagets uppgifter i förhållande till de operativa divisionerna och säljbolagen.

Medelantalet anställda i moderbolaget under året var 368 (360), samtliga i Nacka.

Moderbolagets utgifter för löner och andra ersättningar utgjorde:	1980	1979
Styrelse och verkställande ledning (varav tantiem 0,9 (1,1))	3,5	3,5
Övriga anställda	46,6	42,2
	50,1	45,7

Vinstdisposition

Angående bolagets ställning och dess verksamhet i övrigt hänvisas till närslutna balansräkning och resultaträkning. Till bolagsstämmans förfogande står:

Balanserade vinstmedel från föregående år	SEK 76 280 127
Härtill kommer årets vinst	SEK 122 457 952
	SEK 198 738 079

Styrelsen och verkställande direktören föreslår att dessa vinstmedel disponeras på följande sätt:

Till aktieägarna utdelas 6,50/aktie . .	SEK 107 616 600
I ny räkning balanseras	SEK 91 121 479
	SEK 198 738 079

Nacka den 12 februari 1981

PETER WALLENBERG
Ordförande

K-A BELFRAGE
JAN HELLNER
AXEL IVEROTH

STURE ÖDNER
CURT G OLSSON

H N SPORBORG
ERIK JOHNSON
TOM WACHTMEISTER
Verkställande direktör

BO HENNING

PER-ERIK NYHOLM

Vår revisionsberättelse beträffande denna årsredovisning och koncernredovisning har avgivits den 17 mars 1981

BIRGER SONESSON
Auktoriserad revisor

BERTIL E OLSSON
Auktoriserad revisor

Atlas Copco Gruppen
RESULTATRÄKNING

	1980		1979	
	MSEK		MSEK	
Fakturering		6 226,8		5 305,4
Sålda varors kostnad samt kostnader för teknisk utveckling, försäljning, administration m m		<u>-5 427,6</u>		<u>-4 699,0</u>
Rörelseresultat före avskrivningar		799,2		606,4
Avskrivningar (not 1)				
Byggnader	24,5		23,6	
Maskiner och inventarier	85,0		74,1	
Goodwill	14,8	<u>- 124,3</u>	3,0	<u>- 100,7</u>
Rörelseresultat efter avskrivningar		674,9		505,7
Finansiella intäkter och kostnader				
Ränteintäkter	+ 56,5		+ 40,5	
Utdelning på aktier och andelar	+ 0,4		+ 0,3	
Räntekostnader	-287,0		-211,2	
Resultatandel i närstående företag	- 2,8	<u>- 232,9</u>	- 1,1	<u>- 171,5</u>
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader		442,0		334,2
Extraordinära intäkter och kostnader		<u>-</u>		<u>- 24,9</u>
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter		442,0		309,3
Bokslutsdispositioner				
Extra avskrivning å anläggningstillgångar	- 6,3		- 15,5	
Varulagerreserver	- 48,4		- 51,1	
Investeringsfonder	- 5,0		+ 15,1	
Vinstfond	- 40,0		-	
Kursregleringsreserv	-		+ 21,7	
lanspråktagande av arbetsmiljö- och investeringsfonder	+ 4,5		+ 10,6	
Avskrivning mot arbetsmiljö- och investeringsfonder	- 4,5	<u>- 99,7</u>	- 10,6	<u>- 29,8</u>
Resultat före skatter		342,3		279,5
Skatter (not 2)		<u>- 222,1</u>		<u>- 129,6</u>
		120,2		149,9
Minoritetsandelar i årets resultat		<u>- 12,4</u>		<u>- 1,6</u>
Nettovinst		<u>107,8</u>		<u>148,3</u>

BALANSRÄKNING

Per den 31 december

Tillgångar	1980	1979
	MSEK	MSEK
Omsättningstillgångar		
Kassa, bank och kortfristiga placeringar (not 3)	515,6	311,5
Växelfordringar	133,4	173,6
Kundfordringar	1 256,4	1 187,1
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	47,9	24,2
Övriga fordringar	180,0	211,6
Varulager (not 4)	2 634,9	2 167,1
	4 768,2	4 075,1
Spärrkonton hos Riksbanken	5,7	5,9
Anläggningstillgångar		
Aktier och obligationer m m (sid 18)	22,6	8,2
Goodwill	47,8	54,2
Övriga investeringar	44,0	70,3
Nyanläggningar	52,4	12,8
Maskiner och inventarier (not 5)	245,0	203,5
Byggnader (not 6)	416,2	414,0
Mark (not 7)	150,1	146,4
	978,1	909,4
Summa tillgångar	5 752,0	4 990,4
Skulder och eget kapital		
Kortfristiga skulder		
Växelskulder	142,6	154,8
Leverantörsskulder	359,8	374,9
Bankskulder	1 046,3	903,6
Skatteskulder	109,7	73,4
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	180,1	99,2
Övriga kortfristiga skulder	320,7	320,3
	2 159,2	1 926,2
Långfristiga skulder		
Förlags- och obligationslån (not 8)	269,8	299,2
Intecknings- och reverslån (not 8)	827,0	467,7
Avsatt till pensioner (not 9)	333,4	273,5
Övriga långfristiga skulder	66,4	44,7
	1 496,6	1 085,1
Summa skulder	3 655,8	3 011,3
Obeskattade reserver		
Varulagerreserver (not 10)	364,6	316,2
Investeringsfonder (not 11)	11,1	8,9
Arbetsmiljöfonder (not 12)	1,5	2,3
Särskilda investeringsfonder (not 13)	3,3	4,2
Vinstfond (not 14)	40,0	—
Kursregleringsreserv	43,3	43,3
	463,8	374,9
Minoritetsintressen	71,5	50,9
Eget kapital		
Bundet eget kapital		
Aktiekapital (not 15)	413,9	413,9
Reservfonder (not 16)	312,8	311,2
Övriga bundna vinstmedel (not 17)	389,0	375,1
	1 115,7	1 100,2
Fritt eget kapital		
Delcrederefond	38,8	38,8
Disponibla vinstmedel (not 18)	298,6	266,0
Årets vinst	107,8	148,3
	445,2	453,1
Summa eget kapital	1 560,9	1 553,3
Summa skulder och eget kapital	5 752,0	4 990,4
Ställda panter (not 19)	469,0	402,9
Ansvarsförbindelser (not 20)		
Diskonterade växlar	228,5	223,4
Övriga ansvarsförbindelser	322,9	213,2

FINANSIERINGSANALYS

	Gruppen		Atlas Copco AB	
	1980	1979	1980	1979
	MSEK		MSEK	
Tillförda medel				
Internt				
Resultat före bokslutsdispositioner och skatter	442,0	309,3	101,8	75,3
Avskrivningar	+ 124,3	+ 100,7	+ 4,9	+ 5,2
Ned- och uppskrivningar	+ 32,3	-	-	-
Realisationsförlust/vinst på sålda anläggningstillgångar ...	+ 0,2	- 23,0	-	-
Skatter	- 222,1	- 129,6	- 2,0	- 1,0
Minoritetsandelar i årets resultat	- 12,4	- 1,6	-	-
Uttag från spärrade konton	+ 0,2	+ 2,6	-	-
Utdelning från moderbolaget	- 99,3	- 86,9	- 99,3	- 86,9
Utdelning till minoritetsintressen i dotterbolag	- 2,1	- 1,1	-	-
Internt tillförda medel	263,1	170,4	5,4	- 7,4
Externt				
Försäljning av anläggningstillgångar	+ 17,8	+ 31,9	-	-
Förändring av räntebärande skulder	+ 494,3	+ 70,3	+ 32,1	+ 50,4
Förändring av övriga skulder	+ 150,2	+ 195,7	+ 63,7	+ 23,9
Minoritetsandelar i eget kapital	+ 20,6	+ 2,9	-	-
Nyemission	-	+ 124,1	-	+ 124,1
Förändring i Gruppens sammansättning m m	- 4,5	- 8,9	-	-
Summa tillförda medel	941,5	586,4	101,2	191,0
Använda medel				
Investeringar i fastigheter, maskiner och inventarier	230,5	161,4	13,0	5,6
Investeringar i övriga anläggningstillgångar	20,5	9,0	57,6	73,1
Förvärvad goodwill	8,4	56,5	-	-
Ökning av varulager	467,8	101,5	28,3	- 9,6
Ökning av kortfristiga fordringar	10,2	252,5	- 164,9	144,2
Summa använda medel	737,4	580,9	- 66,0	213,3
Förändring i likvida medel	+ 204,1	+ 5,5	+ 167,2	- 22,3

Atlas Copco AB

RESULTATRÄKNING

	1980		1979
	MSEK		MSEK
Rörelseintäkter			
Fakturering	440,9		505,2
Provisioner m m från dotterbolag	132,8		132,3
Räntor från dotterbolag	23,3		18,3
Räntor till dotterbolag	- 10,5		- 13,5
Utdelningar från dotterbolag	96,5		86,9
Övriga kostnader och intäkter	+ 2,4	685,4	- 13,3
			715,9
Rörelsekostnader			
Sålda varors kostnad samt kostnader för teknisk utveckling, försäljning, administration m m		- 505,7	- 558,7
		179,7	157,2
Rörelseresultat före avskrivningar			
Avskrivningar (not 1)			
Byggnader	2,2		2,2
Maskiner och inventarier	2,7	- 4,9	3,0
		174,8	152,0
Rörelseresultat efter avskrivningar			
Finansiella intäkter och kostnader			
Räntor från andra än dotterbolag	+ 21,6		+ 17,2
Utdelningar från andra än dotterbolag	+ 0,4		+ 0,3
Räntor till andra än dotterbolag	- 92,2		- 71,4
Resultatandel i närstående företag	- 2,8	- 73,0	- 1,1
		101,8	97,0
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader			
Extraordinära kostnader		-	- 21,7
		101,8	75,3
Resultat före bokslutsdispositioner och skatt			
Bokslutsdispositioner			
Koncernbidrag	+ 60,0		+ 5,0
Vinstfond	- 37,3		-
Kursregleringsreserv	-	+ 22,7	+ 21,7
		124,5	102,0
Resultat före skatt			
Skatt		- 2,0	- 1,0
		122,5	101,0
Nettovinst			

BALANSRÄKNING

Per den 31 december

Tillgångar	1980		1979	
	MSEK		MSEK	
Omsättningstillgångar				
Kassa, bank och kortfristiga placeringar (not 3)	272,7		105,5	
Växelfordringar	36,7		48,8	
Fordringar hos dotterbolag	414,9		527,2	
Kundfordringar	188,2		208,3	
Förutbetalda kostnader och upplupna intäkter	13,9		8,2	
Övriga fordringar	5,8		11,9	
Varulager	<u>62,7</u>	994,9	<u>34,4</u>	944,3
Spärrkonton hos Riksbanken				
Arbetsmiljöfond	1,2		1,2	
Särskild investeringsfond	<u>2,0</u>	3,2	<u>2,0</u>	3,2
Anläggningstillgångar				
Aktier och andelar i dotterbolag (se sid 18)	588,4		576,6	
Aktier och andelar i andra bolag (se sid 18)	22,6		8,2	
Växelfordringar	3,8		7,2	
Långfristiga fordringar hos dotterbolag	87,2		57,0	
Andra långfristiga fordringar	51,6		47,0	
Nyanläggningar	11,1		0,1	
Maskiner och inventarier (not 5)	5,0		6,0	
Byggnader (not 6)	36,5		38,3	
Mark (not 7)	<u>47,0</u>	853,2	<u>47,1</u>	787,5
Summa tillgångar		<u>1 851,3</u>		<u>1 735,0</u>

Atlas Copco AB

Skulder och eget kapital	1980		1979	
		MSEK		MSEK
Kortfristiga skulder				
Skulder till dotterbolag	139,6		123,4	
Leverantörskulder	7,2		7,9	
Skatteskuld	2,4		1,1	
Upplupna kostnader och förutbetalda intäkter	22,5		29,3	
Övriga kortfristiga skulder	<u>39,5</u>	211,2	<u>171,5</u>	333,2
Långfristiga skulder				
Förelagslån (not 8)	3,7		7,1	
Obligationslån (not 8)	266,1		292,1	
Intecknings- och reverslån (not 8)	334,9		142,6	
Avsatt till pensioner, PRI	85,4		75,3	
Avsatt till pensioner, övriga	<u>14,7</u>	704,8	<u>9,9</u>	527,0
Summa skulder		<u>916,0</u>		<u>860,2</u>
Obeskattade reserver				
Arbetsmiljöfond (not 12)	1,2		1,2	
Särskild investeringsfond (not 13)	2,0		2,0	
Vinstfond (not 14)	37,3		—	
Kursregleringsreserv	<u>43,3</u>	83,8	<u>43,3</u>	46,5
Eget kapital				
Bundet eget kapital				
Aktiekapital (16 556 400 aktier à nom 25 SEK) (not 15)	413,9		413,9	
Reservfond (not 16)	<u>226,3</u>	640,2	<u>226,3</u>	640,2
Fritt eget kapital				
Delcrederefond	12,5		12,5	
Disponibla vinstmedel (not 18)	76,3		74,6	
Årets vinst	<u>122,5</u>	211,3	<u>101,0</u>	188,1
Summa eget kapital		<u>851,5</u>		<u>828,3</u>
Summa skulder och eget kapital		<u>1 851,3</u>		<u>1 735,0</u>
Ställda pantar (not 19)				
Fastighetsinteckningar		32,3		32,3
Företagsinteckningar		98,4		48,3
Ansvarsförbindelser (not 20)				
Diskonterade växlar		8,7		—
Borgens- och övriga ansvarsförbindelser, varav till förmån för dotterbolag 522,3 (545,4)		599,2		608,2
Kapitalvärde av pensionsåtagande		26,6		20,4

KOMMENTARER

Redovisningsprinciper (MSEK om ej annat anges.)

Konsolidering

Atlas Copco-gruppens resultat- och balansräkningar omfattar alla bolag, i vilka moderbolaget direkt eller indirekt äger minst 50 procent, samt bolag, i vilka Gruppen på annat sätt har ett avgörande inflytande.

Balansräkningarna har upprättats enligt förvärvsmetoden, som innebär, att förvärvade bolags egna kapital vid förvärvstidpunkten – med tillägg av efterföljande nyemissioner – har eliminerats mot aktiernas bokförda värde.

Differenser mellan anskaffningsvärdet för aktierna i dotterbolagen och det egna kapitalet vid förvärvstidpunkten har huvudsakligen hänförs till goodwill. Koncernmässigt övervärde uppgår till 58,6 MSEK (62,9). Detta övervärde har i balansräkningen fördelats på följande poster: Byggnader 7,8 MSEK, maskiner och inventarier 3,0 MSEK samt goodwill 47,8 MSEK. Posten goodwill avser i huvudsak patent, tillverkningsrättigheter och know-how. Årets avskrivning på övervärden uppgår totalt till 15,8 MSEK. Se not 1.

Under året förvärvade bolag har inkluderats i Gruppens resultaträkning med värden avseende tiden efter förvärvet.

För bildade dotterbolag har tillskjutet aktiekapital eliminerats mot aktiernas bokförda värde i moderbolaget. Differenser på g a fondemissioner i dotterbolag har förts till Gruppens bundna reserver.

Omräkning

Utlandsbolagens balansräkningar har omräknats till svenska kronor enligt den s k monetära/icke-monetära metoden. Fastigheter (mark och byggnader), maskiner och inventarier, varulager samt eget kapital har räknats om till investeringskurser. För övriga balansposter har balansdagens kurs tillämpats.

Resultaträkningar har omräknats till årets genomsnittskurs, med undantag för avskrivningar, som omräknats till investeringskurs.

De omräkningsdifferenser, som uppstår på g a olika kurser används, har gottgjorts årets rörelseresultat med 0,2 MSEK.

Fordringar och skulder i utländsk valuta har som nämnts ovan omräknats efter balansdagens kurs. I de fall terminssäkring av valutor förekommit har dock terminskursen använts.

För de orealiserade kursförluster som uppstod på moderbolagets långfristiga lån före 1978 skapades i 1978 års bokslut en kursregleringsreserv på 65 MSEK. I samband med detta övergavs periodiseringsförfarandet av orealiserade kursförluster på lånens återstående löptid och innevarande periods förluster tilläts i sin helhet belasta resultatet för året. När de orealiserade kursförluster som täcks av 1978 års kursregleringsreserv realiseras, i samband med återbetalning av berörda lån, kommer nämnda reserv att upplösas och ett motsvarande belopp att belasta resultatet såsom extraordinär kostnad.

Definitioner

Avkastning på totalt sysselsatt kapital

Resultat efter finansiella intäkter och kostnader med tillägg för räntekostnader i procent av genomsnittligt totalt kapital med avdrag för icke räntebärande rörelseskulder.

Avkastning på eget riskbärande kapital

Resultat efter finansiella intäkter och kostnader med avdrag för schablonberäknad skatt (50 %) och minoritetsandelar i procent av genomsnittligt eget kapital och obeskattade reserver.

Avkastning på eget kapital

Resultat efter finansiella intäkter och kostnader med avdrag för schablonberäknad skatt (50 %) och minoritetsandelar i procent av genomsnittligt eget kapital och 50 % av obeskattade reserver (avdrag för latent skatteskuld).

Andel eget riskbärande kapital

Eget riskbärande kapital enligt ovan i procent av summa tillgångar.

Självfinansieringsgrad

Internt tillförda medel i procent av investeringar i anläggningstillgångar.

Kapitalomsättningshastighet

Fakturering dividerat med genomsnittlig balansomslutning.

Inflationseffekter

En traditionell redovisning ger en i vissa avseenden ofullständig bild av Gruppens resultat och ställning under tider med starka prisförändringar liknande dem som för 1980 förekommit i Sverige och i många andra länder där Atlas Copco-gruppen verkar. Vissa av effekterna på Gruppens resultat som följd av penningvärdeförändringar bör därför kommenteras.

Det första steget mot ett resultatmått opåverkat av värdeförändringar är användandet av s k kalkylmässiga avskrivningar på maskiner och anläggningar. Detta innebär att avskrivningarna i stället för på historiska anskaffningskostnader baseras på uppskattade återanskaffningskostnader. Totalt för Atlas Copco-gruppen uppgår dessa kalkylmässiga avskrivningar för 1980 till 173 MSEK (133), vilket skall jämföras med gjorda bokföringsmässiga avskrivningar på 110 MSEK (98).

I Gruppens rörelseresultat ingår prisstegringsvinster med ca 100 MSEK (ca 75 MSEK) på lager som fanns vid räkenskapsårets början och som sedan successivt under året avyttrats. Dessa realiserade vinster är en effekt av generella eller branschspecifika prishöjningar som skett under året och som sålunda möjliggjort att ineliggande lager kunnat säljas till högre priser.

En annan effekt av inflationen är de köpkraftsförändringar som uppstår på s k monetära tillgångar och skulder. Vid stigande priser tar betalningen av företagens skulder i anspråk allt mindre köpkraft, medan t ex kassa- och kundfordringar sjunker i värde. Atlas Copco-gruppens skulder (kort- och långfristiga) har under 1980 genomsnittligt överstigit de monetära tillgångarna med ca 1,4 miljarder SEK. Med hänsyn tagen till varje Atlas Copco-bolags monetära nettoskuld och resp lands inflation ger denna totala

monetära nettoskuld under 1980 en inflationsvinst för Atlas Copco-gruppen på ca 150 MSEK. Detta belopp ingår således inte i det i balans- och resultaträkningarna redovisade resultatet.

Vid beräkningen har det brasilianska dotterbolagets monetära kapital exkluderats, då inflationseffekten redan belastat resultatet i enlighet med gällande lag i Brasilien.

1. Avskrivningar

Ordinarie avskrivningar har i allmänhet gjorts med högsta tillåtna belopp enligt skattelagstiftningen i respektive land. De överensstämmer väl med det planmässiga avskrivningsbehovet baserat på följande avskrivningssatser: Maskiner och inventarier 7–10 %, fordon 20 % samt byggnader 2–4 %.

Avskrivning på koncernmässigt övervärde uppgår till 15,8 MSEK och avser följande tillgångar:

	Gruppen	
	1980	1979
Maskiner och inventarier	0,6	1,0
Byggnader	0,4	0,4
Goodwill	14,8	3,0
	<u>15,8</u>	<u>4,4</u>

De kalkylmässiga avskrivningarna, vilka är baserade på anläggningarnas återanskaffningsvärden, uppgick för Gruppen till 173 MSEK (133) och överstiger således de ordinarie avskrivningarna med 63 MSEK (35).

Extra avskrivningar som redovisas bland bokslutsdispositioner hänför sig till dotterbolag i länder där accelererade avskrivningar på nyinvesteringar får tillämpas.

Förutom ordinarie avskrivningar har avskrivningar skett med utnyttjande av följande fonder

	Gruppen	
	1980	1979
Investeringsfonder (se not 11)	2,8	8,6
Arbetsmiljöfonder (se not 12)	0,8	2,0
Särskilda investeringsfonder (se not 13)	0,9	–
	<u>4,5</u>	<u>10,6</u>

2. Skatter

Atlas Copco-gruppens nettoresultat har framkommit efter avdrag av därpå belöpande skatter inklusive kupongskatter på i utlandet intjänade vinster, som har utdelats till respektive moderbolag.

3. Kassa, bank och kortfristiga placeringar

	Gruppen		Moderbolaget	
	1980	1979	1980	1979
Likvida medel	436,9	311,5	228,7	105,5
Övriga kortfristiga placeringar	78,7	–	44,0	–
	<u>515,6</u>	<u>311,5</u>	<u>272,7</u>	<u>105,5</u>

4. Varulager

Lagren har värderats till det lägsta av anskaffnings- och återanskaffningsvärdet, i regel enligt principen "First in – First out", reducerat med nedskrivning för inkurans.

Det huvudsakliga varuflödet inom Gruppen sker från divisionerna till Gruppens säljbolag, som i sin tur säljer till slutlig kund. Den vid internleveranser uppkomna internvinsten har eliminerats i koncernbokslutet. Prissättningen mellan bolagen baseras i princip på jämförbara marknadspriser.

Gruppens varulager fördelas enligt följande:

	1980	1979
	Råmaterial	118,2
Produkter i arbete	288,4	235,7
Halvfabrikat	554,4	432,9
Färdigvaror	1 673,9	1 415,9
	<u>2 634,9</u>	<u>2 167,1</u>

5. Maskiner och inventarier

	Gruppen		Moderbolaget	
	1980	1979	1980	1979
Anskaffningsvärde	920,1	794,8	39,3	37,9
Ackumulerade avskrivningar	675,1	591,3	34,3	31,9
Bokfört värde	245,0	203,5	5,0	6,0

6. Byggnader

	Gruppen		Moderbolaget	
	1980	1979	1980	1979
Anskaffningsvärde	675,0	649,3	79,0	78,7
Uppskrivning	10,0	10,0	–	–
Ackumulerade avskrivningar	268,8	245,3	42,5	40,4
Bokfört värde	416,2	414,0	36,5	38,3
Taxeringsvärde			63,5	63,5

I Gruppens värde ingår uppskrivning med 10 MSEK i samband med fondemission i dotterbolag. Avskrivning på detta värde har påbörjats 1980.

7. Mark

	Gruppen		Moderbolaget	
	1980	1979	1980	1979
Anskaffningsvärde	115,1	111,4	27,0	27,1
Uppskrivningar	35,0	35,0	20,0	20,0
Bokfört värde	150,1	146,4	47,0	47,1
Taxeringsvärde			50,7	50,7

Uppskrivning med 20 MSEK skedde i samband med 1973 års emission i moderbolaget. I Gruppens värde ingår även uppskrivning med 15 MSEK i samband med fondemission i dotterbolag.

8. Långfristiga lån

<i>Förlagslån</i>	<u>1980</u>
Moderbolaget	
1967 års 7 1/2 % lån å 35 MSEK, amorteras 1968–1982	3,7
1981 års amortering har fullgjorts under 1980 ...	—
Moderbolagets och Gruppens förlagslån enligt balansräkningarna	<u>3,7</u>
1980 års räntekostnader för förlagslån var 0,5 MSEK.	

Obligationslån

Moderbolaget	
1963 års 4 3/4 % lån å 15 MSEK, amorteras 1964–1983	3,2
1970 års 9 1/2 % lån å 20 MUSD, amorteras 1971–1985	35,7
1976 års 7 3/4 % lån å 80 MCHF, amorteras 1981–1991	154,7
1978 års 10 1/4 % lån å 100 MSEK, amorteras 1979–1993	86,6
Avgår 1981 års amorteringar	-14,1
Moderbolagets och Gruppens obligationslån enligt balansräkningarna	<u>266,1</u>
1980 års räntekostnader för obligationslån var 28,8 MSEK.	

Intecknings- och reverslån

Moderbolaget	
1978 års multicurrency-lån å 20 MUSD	87,4
1979 års lån å 10 MUSD	43,7
1979 års multicurrency-lån å 0,7 MUSD	3,0
1980 års multicurrency-lån å 20 MUSD	87,4
1980 års multicurrency-lån å 10 MUSD	43,7
1980 års multicurrency-lån å 13,4 MUSD	58,6
AP-lån	11,4
Övriga intecknings- och reverslån	1,7
Avgår 1981 års amorteringar	-2,0
Moderbolagets intecknings- och reverslån enligt balansräkningen	<u>334,9</u>
1980 års räntekostnader för moderbolagets intecknings- och reverslån var 36,9 MSEK.	

Dotterbolagen

Atlas Copco MCT	62,2
Atlas Copco Airpower	116,6
Atlas Copco Tools	33,3
Berema	34,0
Monsun-Tison	13,2
Övriga bolag	306,7
Avgår 1981 års amorteringar	-73,9
Gruppens intecknings- och reverslån enligt balansräkningen	<u>827,0</u>

9. Avsatt till pensioner

Avser i huvudsak svenska bolag och motsvarar försäkringstekniskt uträknade belopp för pensionsåtaganden enligt avtalsenlig tilläggsplan utöver den statliga allmänna tilläggs pensionering.

10. Varulagerreserver

Avsättning till dessa reserver förekommer huvudsakligen i Gruppens skandinaviska bolag. Den svenska lagstiftningen medger nedskrivning med maximalt 60 % av lagervärdet efter generell inkuransavdrag.

	<u>Gruppen</u>
Varulagerreserver 1979-12-31	316,2
Avsättning till varulagerreserver	60,0
Upplösning av varulagerreserver	-11,6
Varulagerreserver 1980-12-31	364,6
Outnyttjat utrymme för avsättning till lagerreserver uppgår för de svenska bolagen till 140 MSEK.	

11. Investeringsfonder

Svenska aktiebolag har möjlighet att avsätta 50 procent av vinst före avsättningar och skatter till investeringsfonder. Sådana avsättningar förutsätter inbetalning med 50 procent av avsättningsbeloppet till ett räntelöst konto hos Sveriges Riksbank.

Efter särskilt tillstånd av statlig myndighet kan investeringsfond utnyttjas för direkt nedskrivning av anläggningar. Under 1980 har Atlas Copco Tools, Berema och Monsun-Tison utnyttjat medel ur fonden med sammanlagt 2,8 MSEK.

12. Arbetsmiljöfonder

I enlighet med en tillfällig lag under 1974 ålades svenska bolag att sätta av 20 procent av vinst före avsättningar och skatter till en arbetsmiljöfond. Beloppet som var avdragsgillt vid beskattning sattes i sin helhet in på räntelöst konto i Sveriges Riksbank. Under 1980 har Atlas Copco MCT AB och Atlas Copco Tools AB utnyttjat medel ur fonden med sammanlagt 0,8 MSEK.

Från och med 1980 kan återstående fondmedel lyftas utan tillstånd men skall då upptas till beskattning.

13. Särskilda investeringsfonder

Utöver avsättning till 1974 års arbetsmiljöfond ålades svenska företag att sätta av 15 procent av vinst före avsättningar och skatter till en särskild investeringsfond. Hela beloppet betalades in på räntelöst konto i Sveriges Riksbank. Under 1980 har Atlas Copco MCT AB utnyttjat 0,9 MSEK ur fonden.

Samma regler som fr o m 1980 gäller för arbetsmiljöfonder gäller även för särskilda investeringsfonder.

14. Vinstfond

Svenska bolag som för 1980 redovisar en vinst, före avsättning till investeringsfond och skatter, överstigande 1,0 MSEK är skyldig att avsätta 25 procent av denna vinst till en särskild sk vinstfond. Hela beloppet skall insättas på ett räntelöst vinstkonto i Sveriges Riksbank. Atlas Copco AB och Berema AB:s dotterbolag Toolex Alpha AB har avsatt till vinstfond 37,3 MSEK resp 2,7 MSEK.

15. Aktiekapital

Emissioner 1965-1980

Aktiekapitalet har sedan 1965 ökat genom fond- och nyemissioner enligt följande:

	Ökning av aktiekapital	Inbetalt belopp
1965 Fondemission 1:4	19,1	-
Nyemission 1:4 60 SEK .	19,1	46,0
1971 Fondemission 1:10	11,5	-
Nyemission 1:10 100 SEK	11,5	46,0
1973 Fondemission 1:2	69,0	-
1974 Nyemission 1:4 25 SEK .	51,7	51,7
1976 Nyemission 1:5 50 SEK .	51,7	103,5
1979 Fondemission 1:6	51,7	-
Nyemission 1:6 60 SEK .	51,7	124,1

16. Reservfonder

	Gruppen	Moderbolaget
Reservfonder 1979-12-31	311,2	226,3
Överfört från disponibla vinstmedel	1,6	-
Reservfonder 1980-12-31	312,8	226,3

17. Övriga bundna vinstmedel

	Gruppen	Moderbolaget
Övriga bundna vinstmedel 1979-12-31	375,1	-
Överfört från disponibla vinstmedel	7,3	-
Omklassificeringar m m netto	6,6	-
Övriga bundna vinstmedel 1980-12-31	389,0	-

Dessa reserver består huvudsakligen av vinstmedel, som överförts till dotterbolagens aktiekapital.

18. Disponibla vinstmedel

	Gruppen	Moderbolaget
Disponibla vinstmedel 1979-12-31	266,0	74,6
1979 års nettovinst	148,3	101,0
Utdelning till aktieägare	- 101,4	- 99,3
Överfört till reservfonder	- 1,6	-
Överfört till övriga bundna vinstmedel	- 7,3	-
Omklassificeringar m m netto .	- 5,4	-
Disponibla vinstmedel 1980-12-31	298,6	76,3

Vid bedömning av Atlas Copco-gruppens disponibla vinstmedel och årsresultat bör beaktas, att en betydande del intjänats i utländska bolag, för vilka vinstöverföring till moderbolaget i vissa fall är förbunden med skatter eller underkastad restriktioner.

19. Ställda panter

	Gruppen		Moderbolaget	
	1980	1979	1980	1979
Fastighetsinteckningar ..	269,6	265,3	32,3	32,3
Företagsinteckningar ...	179,9	111,3	98,4	48,3
Andra ställda panter	19,5	26,3	-	-
	469,0	402,9	130,7	80,6

20. Ansvarsförbindelser

Utöver redovisade ansvarsförbindelser deltar Atlas Copco AB som bolagsman i The Swedish Lamco Syndicate, Gränges AB & Co i av Syndikatet utställda garantier på 19,8 MUSD. Atlas Copco AB:s andel härav är enligt handelsbolagsavtalet 4,8 MUSD.

21. Personaluppgifter Atlas Copco-gruppen (Medelantal anställda*)

	1980		1979	
Sverige				
Huvudkontor	231		227	
Divisioner	4 864		4 556	
Säljbolag	818	5 913	800	5 583
Utlandet				
Divisioner	4 061		3 529	
Säljbolag	8 812	12 873	8 771	12 300
Totalt		18 786		17 883

*) Medelantal anställda i Sverige har beräknats enligt de principer som tillämpas vid rapporteringen av arbetsgivaruppgifter till Riksförsäkringsverket (RFV).

Löner och övriga personalkostnader

	1980		1979	
	MSEK		MSEK	
Sverige				
Huvudkontor	66,5		53,2	
Divisioner	525,9		449,2	
Säljbolag	104,4	696,8	91,8	594,2
Utlandet				
Divisioner	450,5		356,7	
Säljbolag	757,9	1 208,4	652,9	1 009,6
Totalt		1 905,2		1 603,8

Specificerad sammanställning över medelantal anställda och utbetalda löner och andra ersättningar upprättad enligt bestämmelserna i svensk aktiebolagslag ingår i den till Patent- och Registreringsverket insända årsredovisningen och kan kostnadsfritt erhållas från huvudkontoret i Nacka.

AKTIER OCH ANDELAR

Per den 31 december 1980

	Antal aktier	Inne- hav %	Nominellt värde lok.valuta	Bokf. värde MSEK		Antal aktier	Inne- hav %	Nominellt värde lok.valuta	Bokf. värde MSEK
Divisioner									
Atlas Copco MCT AB	300 000	100	100	30,0					
Atlas Copco Tools AB	100 000	100	100	10,0	Atlas Copco Gade- lius KK, Tokyo	150 000	60	1 000	7,0
Berema AB	20 000	100	1 000	39,2	Atlas Copco (HK) Ltd., Hong Kong	3 000	80	1 000	2,1
Monsun-Tison AB	140 000	100	100	32,9	Övriga dotterbolag				
Atlas Copco Airpower N.V., Belgien	119 000	99	1)	125,0	Atlas Copco ABEM AB	15 000	100	100	1,5
Säljbolag					Terratest AB	40 000	100	100	-
Atlas Copco Svenska Försäljnings AB	200 000	100	100	20,0	Atlas Copco Andina S.A., Bolivia	18 713	50 ²⁾	1 000	3,7
Atlas Copco Belgium S.A.	99 998	100	1 000	10,0	Copco Nueva Montaña S.A., Spanien	29 999	50	1 000	-
Atlas Copco (Cyprus) Ltd.	99 998	100	1	0,7	Terratest S.A., Spanien	75 000	100	800	-
Atlas Copco A/S, Köpenhamn	12 000	100	1 000	6,9	Atlas Copco UK Holdings Ltd.	3 623 664	100	1	32,6
Atlas Copco France S.A.	79 960	100	500	35,2	Atlas Copco Industrial S.A., Spanien	95	50 ²⁾	10 000	-
Atlas Copco Nederland b.v.	10 000	100	1 000	13,0	Institut CERAC S.A., Schweiz	1 995	100	1 000	2,4
Atlas Copco Italia S.p.A.	539 998	100	10 000	28,2	AB Sicklahus	2 000	100	100	0,2
Atlas Copco A/S, Oslo	3 998	100	10 000	16,6	Atlas Copco Data AB	125	25 ²⁾	100	-
Atlas Copco (Schweiz) A.G.	7 975	100	1 000	12,2	10 vilande bolag	-	-	-	0,3
Atlas Copco S.A.E., Madrid	197 000	99 ²⁾	500	3,7					588,4
Atlas Copco Deutschland G.m.b.H.	9	95	1)	40,5	Andra bolag				
Atlas Copco Ges.m.b.H., Wien	29 990	100	1 000	5,0	Atlas Copco Finans AB	24 000	40	100	2,2
Atlas Copco North America Inc., Wayne, N. J.	3 675	50 ²⁾	1)	77,2	Mechanical Technology Inc	140 000	5	1	9,8
Atlas Copco (Philippines) Inc.	121 995	100	100	3,0	Turbonetics Energy Inc.	200	20	1	3,8
Atlas Copco Brasil Ltda.	1 249 999 832	100	1)	20,0	The Swedish Lamco Syndicate	9/28			
Atlas Copco Venezuela S.A.	3 599	60	1 000	3,5	av andels- kapitalet		32	-	0,7
Atlas Copco Boliviana S.A.	5 498	100	1 000	2,1	The Liberian American- Swedish Minerals Co., preferensaktier serie A	2 722,5		100	1,5
Atlas Copco Ecuatoriana S.A., Quito	3 000	60	1 000	0,6	Handelsbolaget Svenska Dagbladets AB & Co	100	2	1 000	0,1
Atlas Copco Iran AB, Nacka	3 500	100	100	0,3	Svensk Interkontinen- tal Lufttrafik AB (SILA)	16 920	2	100	0,7
Atlas Copco Hellas A.E., Aten	6 400	97 ²⁾	10 000	-	AB Stadsfastigheter	6	0	1 000	-
Soc. Atlas Copco de Portugal Lda.	1	100	1)	-	AB SUKAB	40	0	100	-
Atlas Copco Maroc S.A.	940	50	1 500	-	Cockerill-Ougree-Pro- vidence et Espérance- Longdoz, Liège	1 420	0	1)	0,2
Atlas Copco Ticaret ve Sanayi T.A.S., Istanbul	1 130	100	500	-	ADELA Investment Co. S.A., Luxemburg	3 640	0	100	1,7
Atlas Copco (India) Ltd.	964 000	40	10	-	SIFIDA Investment Co. S.A., Luxemburg	25	1	5 000	0,6
Atlas Copco Argentina S.A.C.I.	1 500 000 000	100	1	1,0	Casa de Suecia S.A., Madrid	90	0	5 000	0,1
Atlas Copco Chilena S.A.C.	9 154	100	1 000	-	Employment Conditions Abroad Ltd.	100	2	1	-
Atlas Copco Colombiana Ltda.	190	100	100	-	Näringslivets Utbildnings AB	170	8	1 000	0,2
Terratest S.A. de Servi- cios, Buenos Aires	22 800	100	10	-	Bilspedition AB	8 000	1	100	1,0
Craelius Terratest Peruana S.A.	528	100	10 000	-	Tekniska Röntgen- centralen AB	24	0	500	-
Atlas Copco Kenya Ltd.	14 999	100	100	-					22,6
Atlas Copco (South- East Asia) Pte. Ltd., Singapore	1 500 002	100	0,3	1,8	1) Utan parivärde 2) Resterande del innehas av andra företag inom Gruppen				

REVISIONSBERÄTTELSE

Vi har granskat årsredovisningen, koncernredovisningen, räkenskaperna samt styrelsens och verkställande direktörens förvaltning för år 1980. Granskningen har utförts enligt god revisionssed.

Räkenskaperna har genom stickprov granskats av Bohlins Revisionsbyrå AB.

Moderbolaget

Årsredovisningen är uppgjord enligt aktiebolagslagen.

Vi tillstyrker, att resultaträkningen och balansräkningen fastställs, att vinsten disponeras i enlighet med förslaget i förvaltningsberättelsen samt att styrelsens ledamöter och verkställande direktören beviljas ansvarsfrihet för år 1980.

Koncernen

Koncernredovisningen är uppgjord enligt aktiebolagslagen.

Vi tillstyrker, att koncernresultaträkningen och koncernbalansräkningen fastställs.

Stockholm den 17 mars 1981.

BIRGER SONESSON
Auktoriserad revisor

BERTIL E OLSSON
Auktoriserad revisor

ATLAS COPCO-AKTIEN

Utdelningspolitik

Utdelningen per aktie för verksamhetsåren 1974–79 har ökat med i genomsnitt 8,4 % per år. För de senaste 10 åren blir motsvarande ökning 13,1 %. Den genomsnittliga penningvärdeförsämringen har uppgått till 9,7 % resp 8,5 %.

Styrelsens avsikt är att aktieägarna skall erhålla en rimlig andel i Atlas Copco-gruppens resultatförbättring. Strävan är härvid att även framledes täcka större delen av den lämnade utdelningen med utdelningsintäkter från de utländska dotterbolagen.

Data per aktie

	1976	1977	1978	1979	1980
Resultat ¹⁾	11,98	9,39	9,67	9,99	12,60
Utdelning	4,96	4,96	5,79	6,00	6,50 ²⁾
Högsta börskurs	151	129	117	98	85
Lägsta börskurs	111	74	88	68	60
Genomsnittlig börskurs	135	101	100	78	70
Direktavkastning ³⁾	3,7	4,9	5,8	7,7	9,3
P/E-tal under året ⁴⁾	11,3	10,7	10,4	7,8	5,6

För jämförbarhet mellan åren har justering för emissioner gjorts.

¹⁾ Resultat efter finansiella intäkter och kostnader belastat med en schablonmässig skatt på 50 % samt utslaget på antalet aktier.

²⁾ Enligt styrelsens förslag.

³⁾ Utdelning i % av verksamhetsårets genomsnittliga börskurs.

⁴⁾ Price/Earning. Verksamhetsårets genomsnittliga börskurs i relation till resultatet per aktie enligt not 1.

Vilka äger Atlas Copco?

De största aktieägarna

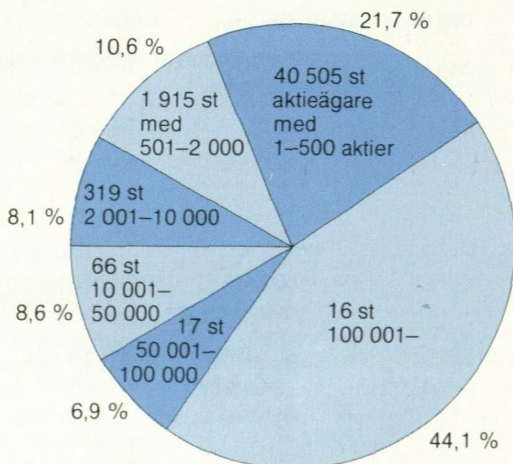
Atlas Copcos aktiekapital på 413,9 MSEK är fördelat på 16 556 400 aktier, var och en på nominellt 25 SEK. Samtliga aktier är fria och representeras av vardera en röst.

Antalet aktieägare uppgick 1980 till ca 43 000. De största aktieägarna, enligt VPC augusti 1980, redovisas i nedanstående tabell:

	Antal aktier	% av antal aktier
1 Förvaltnings AB Providentia	2 112 257	12,76
2 Svenska Personal-Pensionskassan ..	879 895	5,31
3 AB Investor	800 000	4,83
4 Allm. Pensionsf. Fjärde Fondstyrelsen	778 234	4,70
5 Livförsäkrings AB Skandia	571 963	3,45
6 Trygg Ömsesidig Livförsäkring	375 000	2,26
7 Försäkrings AB Skandia	255 857	1,55
8 Skandinaviska Bankens Pensionsstiftelse	250 000	1,51
9 Folksam Ömsesidig Sakförsäkring ...	221 000	1,33
10 AB Industrivärden	207 000	1,25

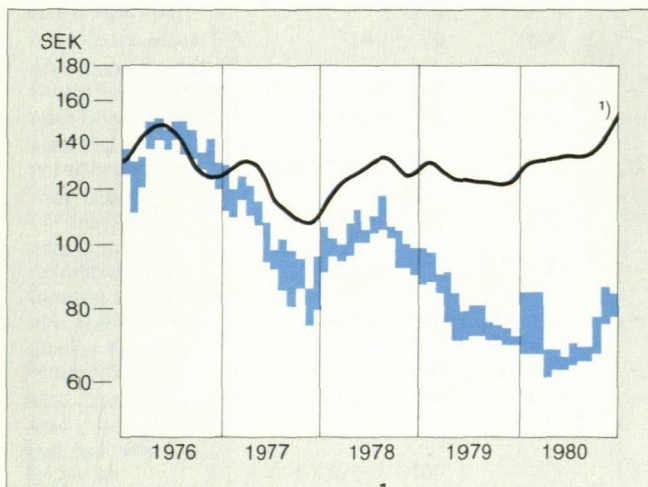
Aktieägarstruktur

Ytan representerar totala antalet aktier. Varje sektor visar olika stora aktieägars andel av bolagets aktiekapital.

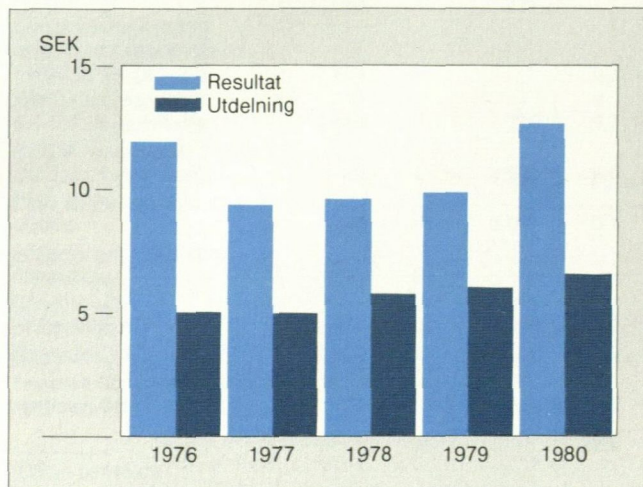
Aktierna i Atlas Copco AB noteras förutom på Stockholms fondbörs även på börserna i Frankfurt am Main, Düsseldorf och Hamburg.

Börskursens utveckling

¹⁾ Affärsvärdens generalindex

Resultat och utdelning per aktie

ETT MÄRKESÅR

Det är med stor glädje jag konstaterar att våra prognoser och planer för 1980 höll ganska väl. Tack vare stora ansträngningar inom hela Gruppen och lyckade satsningar i säljledet uppnådde vi till och med något högre fakturering än väntat under andra halvåret, trots att världskonjunkturen, som förutsett, samtidigt försvagades.

Förvisso känner vi också av den försämrade konjunkturen inom vissa områden, men vi har hittills lyckats kompensera oss genom ökning på andra. Genom vår geografiska spridning och tekniska bredd betjänar vi så många olika industribranscher att vi har goda utsikter klara denna balansgång. Företagsförvärv, omstrukturering av produktionen och marknadsinvesteringar har ytterligare bidragit till att ge oss en vidgad bas att arbeta från.

Förtroende för företaget

Det känns också tillfredsställande att i denna situation kunna notera det uttryck för förtroende för företaget, som de anställdas stora uppslutning kring Atlas Copcos aktiesparprogram utgör. En spridning av aktieägandet på ett sådant sätt ger många levande beröringspunkter mellan företaget och dess personal, något som företagsledningen varmt välkomnar. Redan nu är Atlas Copco-aktien spridd på 43 000 aktieägare, dvs mer än dubbelt så många som totala antalet anställda i koncernen. Läger man här till dem som är indirekta ägare genom att ha intressen i förvaltningsbolag, försäkringsbolag och fonder, t ex AP-fonden, är antalet personer med ägarintresse i Atlas Copco mångfaldigt större.

Utvecklingsskede med intressanta möjligheter

Vi befinner oss som företag i ett utvecklingsskede samtidigt som världen omkring oss brottas med svåra ekonomiska och politiska problem. Under vissa förutsättningar kan emellertid denna situation erbjuda Atlas Copco mycket intressanta möjligheter under de närmaste åren.

Energi problemen förblir en oviss och återhållande faktor de närmaste åren. Det innebär emellertid också att stora ansträngningar kommer att göras för att utveckla alternativa energikällor och nya metoder att spara energi. I detta arbete har Atlas Copco möjligheter deltaga med teknik och produkter.

Det södra halvklotet och Östasien befinner sig redan i en snabb utveckling, som torde fortsätta under hela 80-talet förutsatt att den politiska balansen mellan maktblocken ej åter försämras.

Svenska företags situation

Atlas Copco och många andra svenska företag är idag beredda att deltaga i denna utveckling i konkurrens med andra länder och företag. Projekten blir emellertid ofta gigantiska och internationella konsortier tävlar om kontrakt. Finansiering och risktagande kan då i vissa fall bli så omfattande att Sverige-baserade företag har svårt konkurrera.

Även om man under senare tid har märkt en större förståelse från många politikernas sida för industrins problem, så har vi ännu inte samma villkor som vissa industriländer erbjuder sina företag. Dessutom är svenska företag handikappade av att lönsamheten ofta är lägre än våra utländska konkurrenters.

För att kunna ta risker fordras god lönsamhet. Vi har förut angivit att minimum för en god lönsamhet kan definieras som en avkastning på sysselsatt kapital som med 5 procent överstiger inflationsfaktorn. För Sveriges del skulle det innebära ett krav på 18–19 procents avkastning för 1980. Endast ett

fåtal svenska industriföretag nådde det målet. Atlas Copco lyckades genom en högre effektivitet nå 16,9 procent. Även om denna siffra är hög för svenska förhållanden innebär den inga "övervinster" – ett ord som snarast borde försvinna ur den svenska debatten.

Utlandsverksamhet – risker och möjligheter

Tyvär är det ju fortfarande så att onödiga handelshinder skapas för svenska företag. Södra Afrika och Latinamerika tilldrager sig för närvarande stort intresse. Det vore önskvärt med en mer nyanserad bild av de verkliga förhållandena och därmed också ökad förståelse för de internationellt verksamma företagens villkor. Ytterst få skulle säkert fortsätta skada svensk industris ansträngningar om de förstod konsekvenserna av sitt handlande.

Det svenska biståndet till vissa utvecklingsländer är mycket omfattande. Samarbetet med exportindustrin har ökat men skulle kunna bli än bättre. Svenska företags bestående samarbete med u-länderna är den bästa garantin för utveckling. Stöd åt sådant risktagande är en rationell form av u-hjälp.

Utsikter inför 1981

I konjunkturavseende kan 1981 väntas bli ett besvärligt år. Trots detta bedömer jag möjligheterna för Atlas Copco som goda. Våra ansträngningar under 1981 kommer bli att inrikta på offensiva satsningar där så är möjligt, med en hög beredskap för minskad fart där så är nödvändigt. Fortsatt anpassning av organisation och resurser till nya förutsättningar på marknaden kommer att krävas. Med sådana insatser, och med den vidgade bas som etablerats under 1980, hoppas vi kunna kompensera konjunkturdämpningen och fortsätta den positiva utvecklingen.

Det hydrauliska bergborr aggregatet Boomer H170 introducerades på marknaden under 1980. På övre bilden används riggen vid kraftverksbygget i Skollenborg, Norge, för att med hjälp av tre hydrauliska bormaskiner borra orter på 5,5 meters diameter.

För att sänka kostnaderna och samtidigt öka produktiviteten vid demoleringsarbeten – allt från asfalt- eller betongbrytning till lättare

stenspräckning i stenbrott och gruvor – har Atlas Copco under 1980 introducerat TEX 300HM, ett hydrauliskt, rekylämpat superspett (nedre bilden t v).

Boltec, nedre bilden t h, är ett arbetsmiljövänligt bergbulningsaggregat, med vilket operatören kan fjärmanövrera alla arbetsoperationer utan risk att träffas av nedfallande sten.

HYDRAULIKEN ÖKAR SNABBT

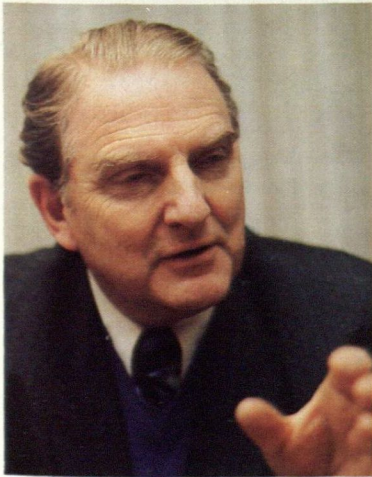
Försäljning: 2 186 MSEK
till slutlig kund

Avkastning: 15 %
på totalt sysselsatt kapital

Atlas Copco MCT (Mining and Construction Technique) utvecklar, tillverkar och marknadsför via fem sektorer pneumatisk och hydraulisk bergbörutrustning, lastmaskiner, vinschar, fullortsbormningsaggregat, larvbandsburna borraragregat, tunneldrivningsriggar, tryckluftspett, pumpar m m.

MCT marknadsför Sandvik Coromant borrarstål över hela världen. Försäljningen till slutlig kund sker huvudsakligen genom Atlas Copco-gruppens säljbolag.

MCT har sitt huvudkontor i Nacka. MCT-produkter tillverkas vid fabriker i bl a Sverige, Brasilien, Indien, Kanada, Storbritannien, Sydafrika, USA och Västtyskland.

Jan Holdo, verkställande direktör,
Atlas Copco MCT AB

LEDNINGSGRUPP

Jan Holdo
verksställande direktör
Tord Berggren
marknadsföring
Bo Lemcke
teknik
Stig Wählberg
ekonomi
Olaf Meyer
sektor Ovanjord
Lars Lindberg
sektor Entreprenadverktyg
och sektor Borrstål
Gösta Fernström
sektor Underjord
Lars-Olof Calmered
sektor Borrmaskin

Försäljning

Faktureringen av MCT-divisionens produkter från Atlas Copcos säljbolag till kund uppgick under verksamhetsåret 1980 till 2 186 MSEK (1 884), en ökning med 16 procent. Volymökningen utgjorde 7 procent. Ordergången från kund uppgick till 2 296 MSEK (1 922), en ökning med 19 procent och i volym med 10 procent.

Resultat

Avkastningen på Atlas Copco MCT:s totala kapital exkl icke räntebärande rörelseskulder uppgick till 15 procent (14), varvid divisionens andel i Atlas Copco-gruppens säljbolag inräknats.

Förbättringen återfanns främst i säljbolagen, men även den ökade volymen och ett högre kapacitetsutnyttjande i verkstäderna bidrog till förbättringen. Ökningen kunde nås trots ökad kapitalbindning i både tillverkningsled och säljbolag.

Resultatet efter finansiella intäkter och kostnader exkl andel i Atlas Copco-gruppens säljbolag uppgick till 58,3 MSEK (83,0).

Investeringar

Investeringar i mark och byggnader inom divisionen uppgick under 1980 till 4,4 MSEK (7,4) och i maskiner och inventarier till 13,9 MSEK (21,1). Av investeringarna i Sverige har 1,3 MSEK (0,8) finansierats ur miljö- och särskilda investeringsfonder.

Marknadsutveckling

Prisökningen för många bas- och ädelmetaller kulminerade förmodligen under 1980. Det lönsamhetstillskott som många gruvföretag fick under 1979 resulterade i en fortsatt god efterfrågan på produktionsbormningsutrustning, lastmaskiner samt borrarstål.

Anläggningskonjunkturen utvecklades

däremot ojämnt och framför allt var andra halvåret svagare.

MCT ökade under 1980 försäljningen i volym för sina produkter på flertalet marknader. Man befäste sin traditionellt starka position inom bergbormningsområdet bl a genom den ökande efterfrågan på hydrauliskt drivna maskiner. Försäljningsökningen var störst i Sverige, Italien, Kanada, Mexiko, Peru, Australien och Indien. I Norge och Sydafrika lyckades divisionen hålla sin starka ställning från 1979.

Priskonkurrensen var hård på flertalet marknader.

Sektor Ovanjord

Bland intressanta leveranser under det gångna verksamhetsåret noterades att Rotamec brunnsbormningsutrustningar levererades till Indien för SIDA:s räkning. Rotamec produktionsbormningsutrustningar beställdes av flera av Australiens kolgruvor.

Efterfrågan på den typ av borraragregat som används för stenbrott, dagbrottsgruvor och vägbyggen var så betydande att vissa leveranssvårigheter uppstod i Bremen-verken. Under 1981 startas tillverkning av sådan utrustning även i Atlas Copco Holyoke Inc., Mass, USA.

Från Brasilien och Sydafrika erhöll Ovanjordssektorn intressanta order på ROC 820HE, en larvbandsburna hydraulisk ovanjordsutrustning med elektrisk drift. Av energikostnadsskäl blir denna typ av maskiner alltmer efterfrågad. Det medelstora larvbandsburna hydrauliska aggregatet ROC 712H introducerades framgångsrikt i Sverige, Norge och Finland.

Faktureringen till kund inkl borrarstål uppgick till 798,7 MSEK.

Sektor Underjord

Under 1980 fick Atlas Copco MCT ett

fotfäste på den japanska marknaden för underjordsutrustningar. Två av de största entreprenadföretagen beställde sammanlagt åtta tunneldrivningsriggar. Hälften av dessa monteras av Atlas Copco i Japan.

Betydande framgångar gjordes vid försäljning av underjordsutrustningar till den sydafrikanska gruvindustrin. Atlas Copco nådde en ledande position för dessa utrustningar inom såväl metallgruvor som entreprenadindustri.

De två mest framgångsrika produkterna var tunneldrivningsriggarna Boomer H115 som spetsprodukt för gruvindustrin samt Boomer H170 för entreprenadindustri.

Det ökade intresset för kol som energikälla har för Atlas Copco lett till en snabbt ökande försäljning av utrustning till kolgruvor.

Det samarbete som försöksvis inleddes 1979 med Wagner Mining Equipment Co, USA, rörande försäljning på ett antal marknader av deras diesellastmaskiner för underjordsbruk upphörde på grund av bristande lönsamhet.

Faktureringen till kund inkl borrstål uppgick till 1 029,6 MSEK.

Sektor Entreprenadverktyg

Bland produkter som introducerades under 1980 bör nämnas ett nytt riggmonterat medeltungt hydraulspett, TEX 300 HM.

Introduktionen av skutspräckningsaggregatet CRAC 200 påbörjades under året och rönste stort intresse på marknaden.

Faktureringen till kund inkl borrstål uppgick till 328,3 MSEK.

Sektor Borrstål

Borrstålssektorn fortsatte sin introduktion av stiftborrkronor och introducerade med stor framgång den nya produkten borrhuvuden för stigortsborrning.

Tunnelborrning (Jarva Inc)

Under året levererades tre tunnelbormaskiner från det under 1979 förvärvade bolaget Atlas Copco Jarva Inc, USA. Mot slutet av året erhöles de första orderna på sådana maskiner från europeiska entreprenörer för leverans under 1981.

Faktureringen till kund uppgick till 29,4 MSEK. Verksamheten visade ett betydande underskott.

Utsikter inför 1981

Faktureringen för 1981 beräknas i volym bli densamma som föregående år. Prisökningarna förmodas inte fullt komma att motsvara inflationstakten, varför en viss sänkning av marginalen kan förväntas.

Inom produktområdena underjordsriggar, ovanjordsutrustning och lastmaskiner täcker orderstocken första halvåret. En försämrad orderingång förväntas under senare delen av 1981.

Produktutveckling

MCT-divisionens forsknings- och utvecklingsfunktion har bl a till uppgift att utveckla nya produkter och ny teknik samt följa upp marknadsintroducerade produkter.

Både på ovan- och underjordsutrustningar pågår standardisering av ingående komponenter. Därigenom kan kunderna erbjudas ett brett produktsortiment baserat på ett begränsat antal komponenter. Detta kommer att få en gynnsam inverkan inte bara i produktionen utan även på lagerföring och service. Nya versioner av hydraulborraggregat för både ovan- och underjordstillämpningar har tillkommit. Dessutom har utvecklats ett helhydrauliskt borrnings- och lastsystem speciellt för mindre tunnlar.

En fortsatt modernisering av luftmaskinsortimentet äger rum med avsikt att

Sandvik Coromant blindhålshuvud innebär en ny teknik för stigortborrning. Borrhuvudet som introducerats under 1980, marknadsförs av Atlas Copco över hela världen.

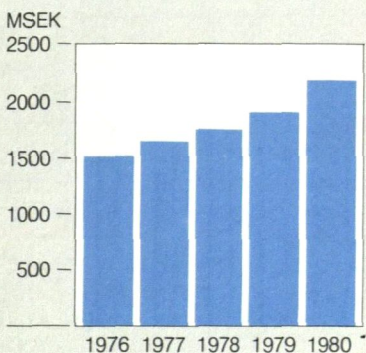
öka anpassningen till miljö- och energikrav. Trots de stora framgångarna med hydraulbormaskinerna, spelar fortfarande luftdrivna bergbormaskiner en stor roll för verksamheten.

Produktion

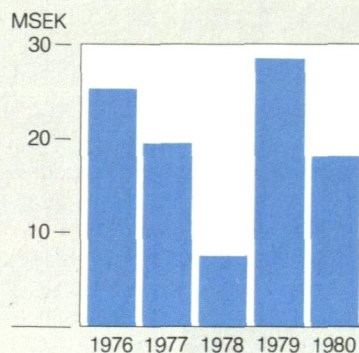
Kapacitetsutnyttjandet i verkstäderna inom divisionen ökade under 1980 till 84 % (76). Beläggningen under året var speciellt hög vid Bremen-verken i Västtyskland (99 %). På grund av svårigheter med underleveranser av vissa komponenter kunde utleveranser i en del fall inte helt följa efterfrågan.

För att förbättra företagets konkurrensförmåga i USA genom lägre transport- och införselkostnader startades en ny tillverkningsenhet i Southamton, Mass, USA. Vid denna enhet, som är knuten till Atlas Copco Holyoke Inc, skall i första hand monteras larvbandsburna borrar för ovanjordsbruk för den nordamerikanska marknaden. De

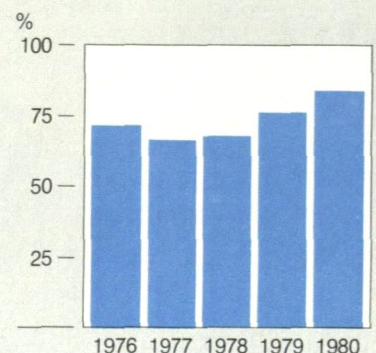
Fakturering till slutlig kund

Investeringar

Kapacitetsutnyttjande

första leveranserna kommer att ske under 1981.

Erfarenheterna från verkstaden i Montreal, där en motsvarande monteringsenhet för underjordsriggar finns, är mycket goda.

Fortsatta rationaliseringar bedrevs i verkstäderna. Stora satsningar gjordes på numeriskt styrda maskiner, framför allt i verkstäderna i Nacka och Örebro samt i Hemel Hempstead, Storbritannien, där väsentliga sänkningar av produktionskostnaderna uppnåddes.

Personal

MCT-divisionen sysselsatte under året i medeltal 2 703 personer (2 615), varav i Sverige 2 036 (1 986). Personalomsättningen var i stort oförändrad i jämförelse med 1979 med undantag för arbetarsi-

dan i Nacka, där en kraftig ökning skedde under andra halvåret 1980. Personalomsättningen såväl som frånvaron var väsentligt större i de svenska enheterna än i de utländska, vilket ogynnsamt påverkade kostnadsbilden i Sverige. Bristen på yrkeskunnig svensk verkstadspersonal var under 1980 besvärande. Olika åtgärder vidtogs för att öka intresset bland ungdom att söka till verkstads-teknisk utbildning.

I Hemel Hempstead-verken ledde rationaliseringsåtgärderna till att personalstyrkan kunde sänkas ytterligare samtidigt som produktionsvolymen var oförändrad. Personalomsättning och sjukfrånvaro var låg.

I Bremen-verken var det under året svårt att rekrytera kvalificerade yrkesarbetare och annan nyckelpersonal. Per-

Kol är återigen på väg att bli en av världens viktigaste energiresurser. Detta har medfört en ökad efterfrågan på Atlas Copco-utrustningar. I Warkworth kolgruva, Nya Sydwalet, Australien, används två Rotamec-utrustningar. Rotamec 2202 i förgrunden har en kapacitet att borra över 50 stycken 13 meter djupa hål på en arbetsdag med 2 skift.

sonalomsättningen ökade men en viss förbättring inträffade mot slutet av året.

Från industriskolans treåriga verkstads-tekniska gymnasieutbildning i Nacka utexaminerades 15 elever.

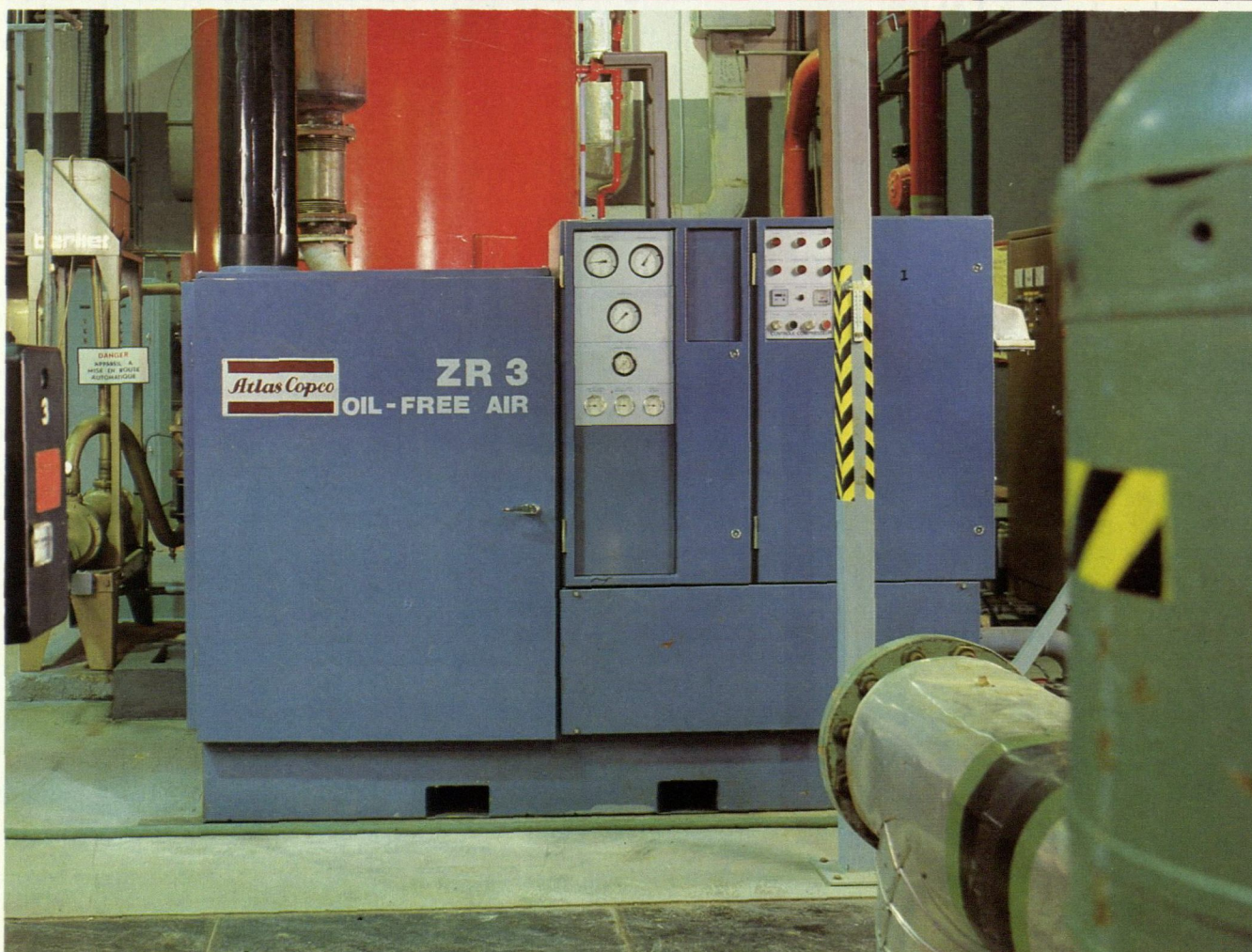
Antalet ansökningar om delpension i Sverige ökade markant under senare delen av 1980.

Produktionsbortfallet i samband med konfliktperioden i Sverige i början av maj uppgick för Atlas Copco MCT:s svenska enheter till ca 40 000 arbetstimmar.

Atlas Copco transportabla skruvkompressorer, övre bilden, används i en mängd intressanta tillämpningar över hela världen, bl a vid drift av cementblandare och pumpar i anslutning till byggnadsprojekt, bormning från bandburna aggregat i stenbrott och gruvor, bormning efter färskvatten samt i industriella processer.

Stationära skruvkompressorer, undre bilden, har bl a kommit till bred användning inom den kosmetiska industrin för att försörja fabriker med oljefri luft vid tillverkning av parfymer och kosmetika.

FRAMTIDSSATSNING GENOM FÖRETAGSFÖRVARV

Försäljning: 2 608 MSEK
till slutlig kund

Avkastning: 22 %
på totalt sysselsatt kapital

Atlas Copco Airpower utvecklar, tillverkar och marknadsför transportabla och stationära skruv-, kolv-, gas- och centrifugalkompressorer samt lufttorkar, efterkylare och kontrollautomatik. Produktprogrammet omfattar också utrustning för sjörestaurering, isundanhållning och bubbelbarriärer mot oljespill i vatten. Försäljningen till slutlig kund sker huvudsakligen genom Atlas Copco-gruppens säljbolag.

Airpower har sitt huvudkontor och största fabrik i Wilrijk utanför Antwerpen. Tillverkning och montering är också förlagd bl a till Sverige, Bolivia, Brasilien, Frankrike, Indien, Italien, Mexiko, Spanien, Turkiet och USA.

Iwan Åkerman, verkställande direktör,
Atlas Copco Airpower N V

LEDNINGSGRUPP

Iwan Åkerman
verkställande direktör
Louis Dierckx
externa relationer
Carl Johansson
ekonomi
Erik Lebrocqy
personal
Gaston Moisse
marknadsföring
Sven-Åke Rosell
teknik
Gunnar Ruding
produktion

Försäljning

Airpower-divisionens försäljning till slutlig kund ökade under 1980 med 17 procent och uppgick till 2 608 MSEK (2 224), en volymökning med 5 procent. Ordergång från kund uppgick till 2 655 MSEK (2 356).

Resultat

Avkastningen på Airpowers totala kapital exkl icke räntebärande rörelseskulder uppgick till 22 procent (17), varvid divisionens andel i Atlas Copco-gruppens säljbolag inräknats.

Bättre vinstmarginaler och ökad försäljning bidrog till förbättringen.

Resultatet efter finansiella intäkter och kostnader exkl andel i Atlas Copco-gruppens säljbolag uppgick till 190 MSEK (127).

Investeringar

Investeringar i byggnader, maskiner och inventarier utgjorde 88 MSEK (19). I årets investeringar ingår anläggningstillgångar i förvärvade bolag med 47 MSEK.

Marknadsutveckling

De ökade energikostnaderna påverkade industrins investeringar negativt inom flera områden, samtidigt som de påskyndade rationalisering inom vissa delar t ex bilindustrin. Under verksamhetsårets första sex månader rådde högkonjunktur på ett stort antal marknader med en efterfrågan som väsentligt översteg planerad försäljning. Det andra halvåret kännetecknades däremot av en minskad efterfrågan på många av de viktigaste industriella marknaderna utom Australien, Japan, Mexiko och Sydafrika, där efterfrågan var fortsatt god. Marknadsbearbetningen i USA fortsatte med stor framgång, särskilt avseende skruvkompressorer för industrin. De stigande pund-, dollar- och yenkurserna förbätt-

rade Airpowers situation gentemot brittiska, amerikanska och japanska konkurrenter.

Divisionen förstärkte under året sin ledande ställning i världen på det högteknologiska produktsortimentet, främst oljefria skruvkompressorer.

Stationära kompressorer

Betydande order på oljefria stationära kompressorer och trycklufttorkar noterades inom läkemedels-, kemi- och livsmedelsindustrierna. Nya marknadssegment bearbetades med stor framgång – bl a erhöles betydande order på skruvkompressorer för bromssystem till järnvagnar samt för startutrustning till flygplan.

Bilindustrins rationalisering av sin produktion resulterade i stor försäljning av skruvkompressorer. I Kanada erhöles stora order även från vattenkraftverk. Det förnyade intresset för kol resulterade i en ökad försäljning av en speciell typ av kompressorer som kompenserar mot tryckfall i långa tryckluftledningar.

I en strävan mot komplett kundservice infördes medellånga och långa servicekontrakt, främst för kontinuerliga tryckluftanvändare.

En lönsamhetsförbättring uppnåddes 1980 för större stationära kompressorer.

Trots en viss marknadsförsämring under 1980 kunde lönsamheten för små kompressorer i stort sett bibehållas.

Transportabla kompressorer

Trots att försäljningen av transportabla kompressorer minskade antalsmässigt jämfört med 1979 på grund av lågkonjunkturen inom byggnadsindustrin, ökade den fakturerade försäljningen. Bidragande faktorer till detta var en förmånlig pris- och valutautveckling och ett tillfredsställande försäljningsresultat i bl a EG-länderna utom Storbritannien. Leveranser av högtryckskompressorer för

oljeborring och provning av pipe-lines samt intressanta bulkleveranser till utyringsfirmor bidrog även till förbättringen. Försäljningen av större enheter för normaltryck påverkades negativt av trenden från tryckluftborring mot hydraulisk bergborringsteknik.

Lönsamheten inom denna produktgrupp förbättrades under 1980.

Vattenvårdsutrustningar

Atlas Copcos miljövårdsutrustning – bubbelbarriärer för skydd mot oljeutsläpp samt Limno sjörestaureringsenheter – utvecklades vidare.

Syrsättningsprojektet i Tegelersjön, Berlin, som inleddes 1979 med installation av de första tre Limno-enheterna utvidgades under året med ytterligare tolv enheter. I Belgien genomfördes ett större syrsättningsprojekt i Ghent-Terneuzen-kanalen.

Utsikter inför 1981

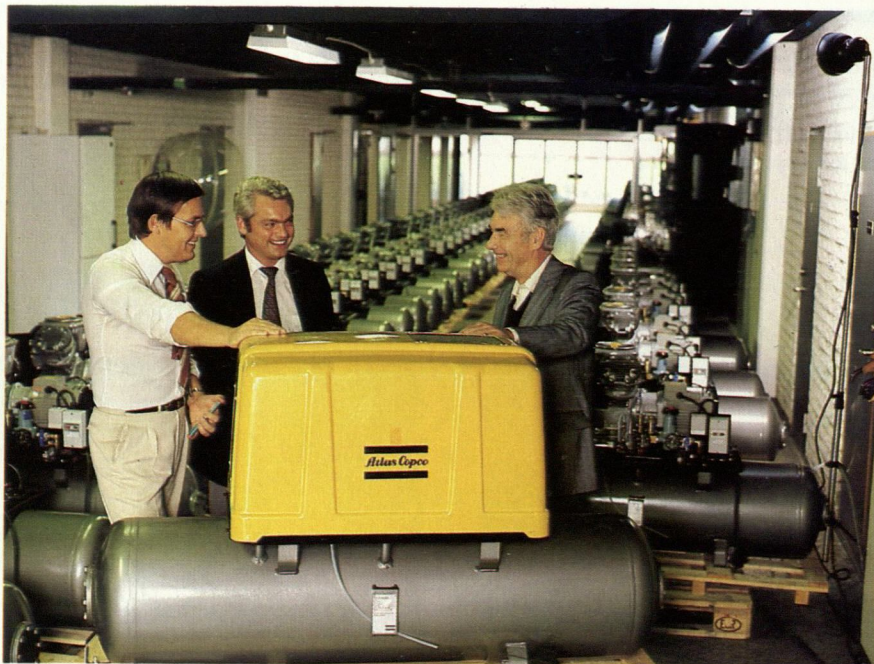
Efterfrågan på Airpower-divisionens produkter väntas vara låg under första halvåret 1981 med en viss förbättring under senare delen av året.

Företagsförvärv

De beslut som fattades under 1980 om företagsförvärv har långtgående strategisk inverkan på forskning och utveckling, produktlinjer, tillverkningsresurser och försäljningskanaler.

Förvärvet av Worthingtons luftkompressordivision – numera Atlas Copco Holyoke Inc, USA – förbättrar möjligheterna för Airpower-divisionen att täcka den amerikanska marknaden genom lokal tillverkning och tillgång till redan uppbyggda försäljningskanaler.

Under senare år har Atlas Copco utvecklat sina resurser inom gas- och processområdet. En breddning av Atlas

Det svenska Civilförsvaret har under 1980 fått en leverans av 700 larmanordningar utrustade med små kompakta Airlet-kompressorer, som skall förse tyfonerna med tryckluft. På bilden besiktigar Tord Jönsson, t h, från Civilförsvarets kontrollfunktion enheterna tillsammans med Åmål-verkens produktionschef Jan Sjöstrand, t v, och ingenjör C-G Ohlsson från det svenska säljbolaget.

Copcos teknologiska bas inom detta område tillkom genom förvärvet av Turbonetics Inc, USA, tidigare ett dotterbolag till Mechanical Technology Inc (MTI). Företaget, nu under namnet Atlas Copco Turbonetics, tillverkar centrifugalkompressorer.

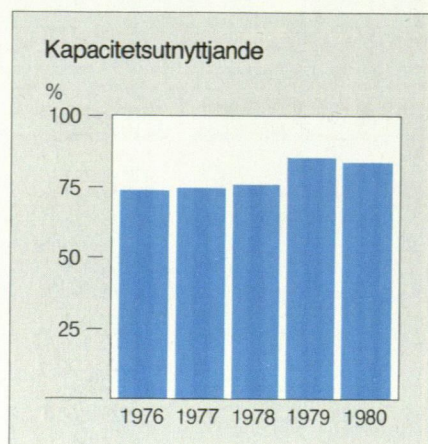
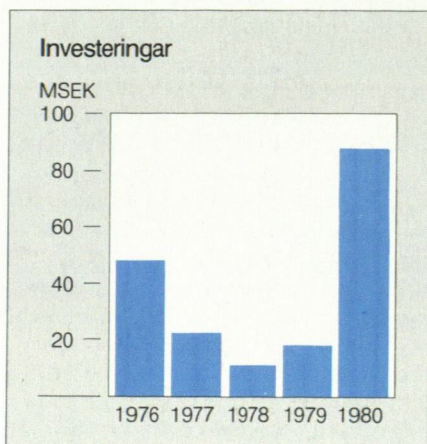
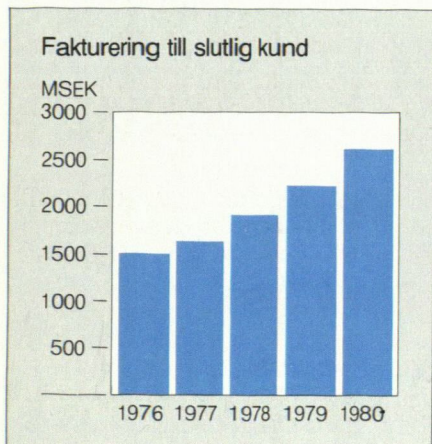
I Västtyskland tecknades avtal om förvärv av Klein, Schanzlin & Beckers (KSB) kompressordivision i Saarbrücken med tillträde den 1 januari 1981. Denna enhet utvecklar och tillverkar huvudsakligen större kolv- och centrifugalkompressorer för gas- och processindustrin.

Tillkomsten av dessa nya typer av kompressorer till Atlas Copcos produktsortiment i kombination med tillhörande resurser för tillverkning och marknads-

föring i både USA och Europa, har inneburit att Atlas Copco snabbt utvidgat sitt produktprogram.

Produktutveckling

Forsknings- och utvecklingsarbetet vid Airpower-divisionen inriktades inte bara på nya produkter utan också på att möta krav på nya tillämpningar. Särskild vikt

lades vid de helt oljefria Z-kompressorerna och deras kringutrustning.

De stationära oljesmorda skruvkompressorerna förbättrades ytterligare vad beträffar energiförbrukning och startegenskaper. De möter nu även de höga kraven för användning som bromskompressorer för lokomotiv.

Tre nya storlekar av små oljefria kompressorer tillkom under året. En ytterligare utvidgning av det oljefria kolvkompressorprogrammet möjliggörs genom förvärvet av KSB:s kompressordivision.

Forskning fortsatte för att utveckla tekniken att spara energi genom återvin-

Tillverkningen av transportabla kompressorer har nu kommit igång vid Atlas Copco Holyoke's fabrik i USA och de första kompressorerna har levererats till den nordamerikanska marknaden.

ning av överskottsvärme från kompressorinstallationer.

Produktion

Verkstäderna i Wilrijk, Belgien, hade en hög utnyttjandegrad. Det totala kapacitetsutnyttjandet låg ungefär på samma nivå som under 1979, trots att förkortad arbetsvecka infördes under de två sista månaderna. Den fortsatta försäljningsökningen av småkompressorer medför-

de bättre kapacitetsutnyttjande vid verkstäderna i Amål och Mauguière, Frankrike.

Emac-enheten i Italien, som tillverkar små billiga kompressorer, flyttade in i större och modernare lokaler.

Kompressorfabriken i Jugoslavien, byggd i samarbete mellan Atlas Copco, Univerzal och Fagram, har officiellt invigts.

Serietillverkning av oljeinsprutade transportabla och stationära skruvkompressorer vid Atlas Copco Andina, Bolivia, och Enerco, Mexiko, ersatte det tidigare kolvkompressorprogrammet.

Personal

I de enheter, som Airpower-divisionen har driftansvaret för, uppgick antalet anställda under 1980 i medeltal till 3 281 personer, inklusive personal vid de nyförvärvade enheterna i USA. Av dessa sysselsattes 2 046 personer (2 000) i Wilrijk, Belgien, Airpowers största enhet. Personalomsättningen var förtsatt låg och uppgick till ca 6 procent.

Enligt belgisk lag är Atlas Copco Airpower skyldigt att anställa praktikanter, motsvarande 2 procent av totala antalet anställda. Dessa praktikanter ingår ej i totalsiffran ovan. Arbetstiden för både kollektivanställda och tjänstemän förkortades enligt belgiska avtal till 38 timmar per vecka.

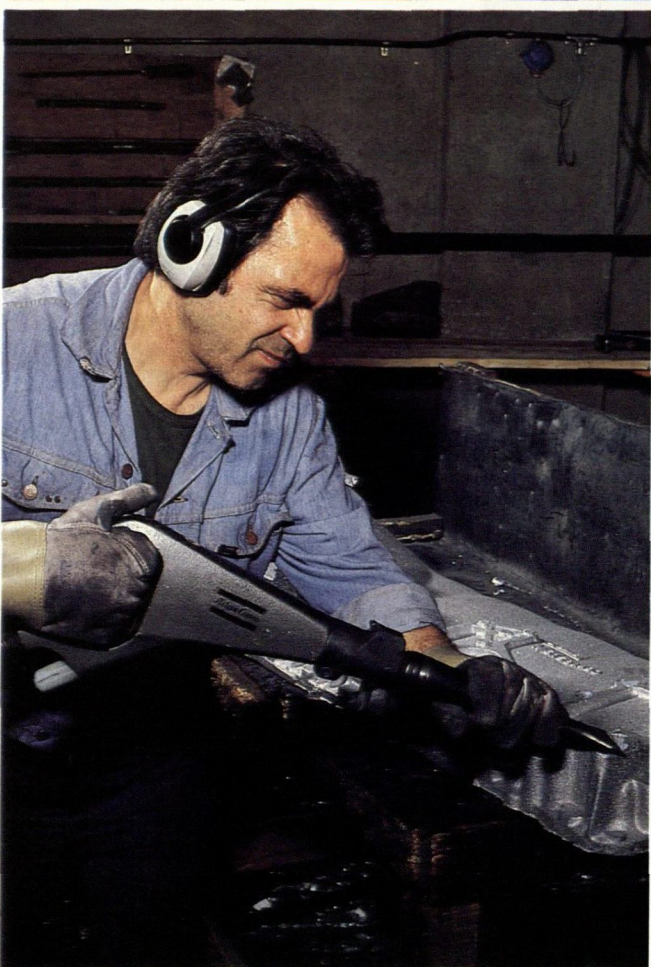
Utbildning av teknisk personal ägde rum i Wilrijk för att förbereda för elektroniska applikationer i industrin och för att höja kvalitetskraven på produkterna. Utbildning av personal som tillhör produktionsenheterna utanför Europa – framför allt Atlas Copco Andina i Bolivia, Enerco i Mexiko och Poona i Indien – ordnades både i respektive land och i Wilrijk-fabriken.

Atlas Copco Tools kraftverktyg används för många tillämpningar inom verkstadsindustrin, där de underlättar operatörens arbete och samtidigt ger ökad produktivitet.

Vid en trucktillverkande industri i Västtyskland, överst, används tryckluftdrivna verktyg i såväl skärande bearbetning som vid montering. Verktygen har i mycket stor utsträckning anpassats till arbetsmiljön.

Nederst t v används en praktiskt taget vibrationsfri mejselhammare och t h en extremt tystgående skruvdragare.

KRAFTVERKTYGEN VINNER MARKNAD

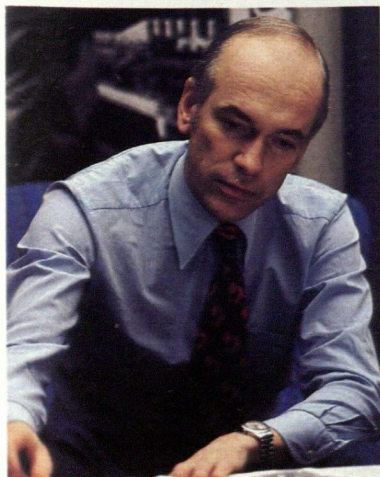
Försäljning: 545 MSEK
till slutlig kund

Avkastning: 7 %
på totalt sysselsatt kapital

Atlas Copco Tools utvecklar, tillverkar och marknadsför kraftverktyg och system för industriell produktion, främst med pneumatisk drift. Produktsortimentet består av fyra huvuddelar: handhållna verktyg för bearbetning, montering, hantering och mekanisering; avancerade monteringsystem; armatur för distribution och behandling av tryckluft; ytbehandlingsutrustning.

Försäljningen till slutlig kund sker huvudsakligen genom Atlas Copco-gruppens säljbolag.

Divisionen har sitt huvudkontor i Stockholm samt fabriker i Stockholm, Skara, Tierp, Borås, Masaby (Finland) och Saeby (Danmark).

Per Wejke, verkställande direktör,
Atlas Copco Tools AB

LEDNINGSGRUPP

Per Wejke
verkställande direktör
Ulf Bärjegård
ekonomi
Kurt Eriksson
marknadsföringsstöd
Gösta Henningsson
sektor Ytbehandling
Nils-Ake Jenstav
personal
Kurt Ottesson
marknadsföring
Lennart Thörn
produktion

Försäljning

Atlas Copco Tools försäljning till slutlig kund ökade under 1980 med 14 procent till 545 MSEK (479). Härav utgjorde ca 6 procent volymökning. Ordergång uppgick till 582 MSEK (490). Utländska marknader svarade för 85 procent av totalförsäljningen, som huvudsakligen gick via Atlas Copco-gruppens egna säljbolag.

Resultat

Avkastningen på Atlas Copco Tools totala kapital exkl icke räntebärande rörelseskulder uppgick till 7 procent (1), varvid divisionens andel i Atlas Copco-gruppens säljbolag inräknats.

Resultatförbättringen berodde främst på högre kapacitetsutnyttjande i verkstäderna. För att förbättra lönsamheten pågår en översyn av produktsortiment och produktionsresurser.

Resultatet efter finansiella intäkter och kostnader exkl andel i Atlas Copco-gruppens säljbolag uppgick till 14,3 MSEK (5,9).

Investeringar

Investeringar inom divisionen i byggnader, maskiner och inventarier uppgick till 14,2 MSEK (11,1). Därav har 1,7 MSEK finansierats ur investeringsfonden. Huvuddelen av investeringarna utgjorde produktionsutrustning.

Marknadsutveckling

Tools-divisionens kunder finns till övervägande del inom industrin, särskilt verkstads- och transportmedelsindustrin. Under 1980 växte industriproduktionen ca 2 procent på Atlas Copco Tools marknader. De flesta länder i Västeuropa och vissa utvecklingsländer visade industriell tillväxt. Däremot stagnerade marknaden i USA, Storbritannien och statshandelsländerna.

Under 1980 kännetecknades branschen av en stark priskonkurrens på en överetablerad marknad.

Handhållna verktyg

Bland Tools-divisionens fyra produktsortiment visade handhållna verktyg en god utveckling, men på grund av en starkt vikande industrikonjunktur i Västeuropa mot slutet av året, stagnerade försäljningen sista kvartalet.

Monteringsystem

Monteringsystem svarade för den största ökningen, mycket beroende just på bilindustrins investeringar.

Armatur

Armatur som omfattar snabbkopplingar, smörjsystem, ventiler m m noterade en måttlig tillväxt. Produktgruppen utgör ett vitalt och lönsamt komplement till Tools-divisionens övriga produkter.

Ytbehandling

Ytbehandlingssektorn växte något snabbare än genomsnittet. Särskilt god ordergång visade rostskyddsinstallationer, elektrostatisk utrustning och medelstora pumpar.

Sektorns alternativa säljkanal på den viktiga tyska marknaden, J Wagner GmbH, ökade försäljningen kraftigt, särskilt avseende pumpar.

Säljbolagen koncentrerade sin kvalificerade direktförsäljning till sådana kunder som har behov av specialiserad rådgivning beträffande produktionsmetoder och teknik. Samtidigt finns det kunder inom andra branscher som var för sig köper tryckluftutrustning i mindre kvantitet, men där den samlade efterfrågan är betydande. Sådana kunder bearbetar säljbolagen i allt större utsträckning via återförsäljare, som är specialiserade på att sälja standardverktyg i en viss bransch eller region.

Utsikter 1981

1981 blir troligen ett år med stillastående eller sjunkande industriproduktion på många marknader. En viss volymtillväxt förutses dock i försäljningen. I ett längre perspektiv finns stora expansionsmöjligheter, särskilt i de största industriländerna där företagets marknadsandelar ännu är blygsamma.

Teknisk utveckling

Den tekniska utvecklingen siktade bl a mot en hög teknisk nivå hos ett antal

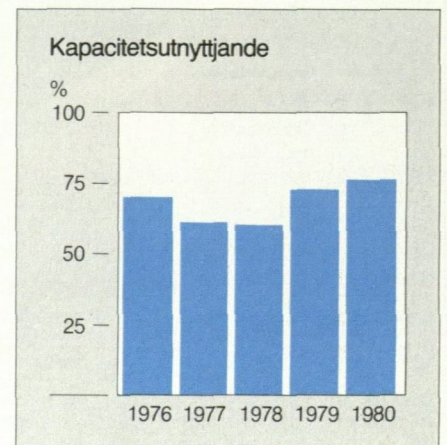
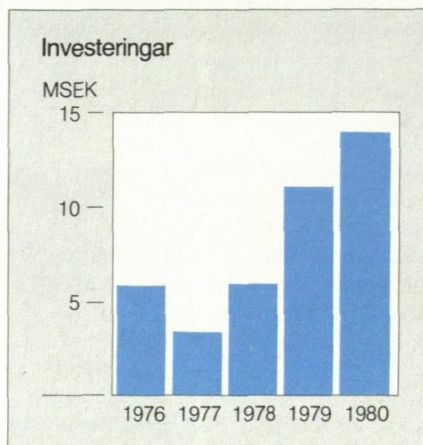
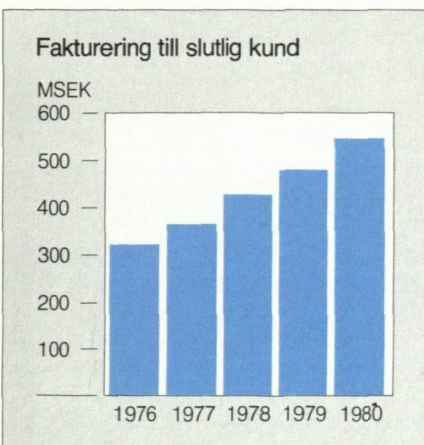
spetsprodukter. Dit räknas bl a system för åtdragning av skruvförband. Den mikrodatorbaserade utrustningen (MACS) för styrning och övervakning av mutterdragarmaskiner, som introducerades på marknaden 1979, vidareutvecklades och används bl a vid robotiserad montering. I samband därmed fortsatte anpassningen av mutterdragarsystem till bilindustrins högre teknologiska krav och säkerhetskrav.

Ett annat högteknologiskt område presenteras av den nyligen utvecklade

Coat-a-matic är en robot för sprutmålning, slipning, uppläggning av plaster etc, där miljön ofta är hälsovådlig. Roboten är väl lämpad för tunga, monotona och stressande arbetsuppgifter.

Ecco Meter, en apparat för automatisk dosering vid rostskyddsbehandling av bilar.

Vissa produkter, som redan nått framgång på marknaden, erhöll bättre prestanda genom teknisk vidareutveckling.

Som exempel kan nämnas en ny serie vinkelmutterdragare och en superljud-dämpad skruvdragare för monteringsindustrin.

Utvecklingsarbetet syftar även till att möta arbetsmiljökrav avseende buller, vibration, damm och säkerhet. Ett exempel är den under året framtagna serien vibrationsdämpade nithammare avsedd för flygindustrin.

Produktion

Den ökade efterfrågan under 1980 medförde ett högre kapacitetsutnyttjande, men detta låg ändå på en otillfredsställande nivå, särskilt i den danska fabriken.

Fortsatt satsning på numeriskt styrda maskiner gav god rationaliseringseffekt.

För att komplettera det egna sortimentet köpte Tools-divisionen färdiga

produkter av hög kvalitet från utomstående leverantörer. Det gällde japanska och tyska standardutrustningar samt tryckluftarmatur.

Organisationen förstärktes med en materialadministrativ funktion för att möta kraven på rationellt utnyttjande av kapital bundet i omsättningstillgångar. Denna funktion fick totalansvaret för lagret av färdiga produkter, tillbehör och reservdelar, samt för materialflödet mellan Tools-divisionen och säljbolagen.

Personal

Antalet anställda i divisionen var i årsmedeltal 1 322 personer (1 283), varav 246 utanför Sverige.

Anställningspolitiken var återhållsam, vilket bidrog till höjd produktivitet, d v s större säljvolym per anställd.

Totalt ökade arbetskraftskostnaderna med ca 8 procent.

Personalomsättningen vid enheterna utanför Stockholm var måttlig avseende både kollektivanställda och tjänstemän, men hög bland de kollektivanställda i Stockholm.

Flerspindliga mutterdragare används i första hand inom bilindustrin. Atlas Copco har vunnit betydande marknadsframgångar med dessa maskiner. De utrustas ofta med inbyggda kontroll- och styrsystem, som möjliggör materialbesparing, lägre produktions- och servicekostnader och inte minst ökad produktsäkerhet.

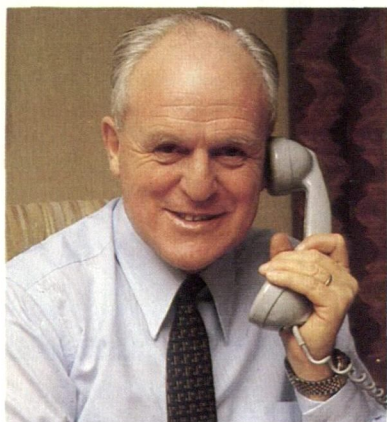
EXPANSIVT ÅR

Försäljning: 235 MSEK
till slutlig kund

Avkastning: 22 %
på totalt sysselsatt kapital

Berema utvecklar, tillverkar och marknadsför bensindrivna motorbormaskiner. Produkterna marknadsförs dels genom egna säljbolag i Norge, Västtyskland, Österrike och USA samt agenter i ett stort antal länder och dels genom Atlas Copcos säljbolag. Dotterbolaget AB Tico tillverkar och marknadsför hydrauliska lastbilskranar med tillbehör och dotterbolaget Toolex Alpha AB helautomatiska grammofonskivepressar. I Sverige och Norge är Berema generalrepresentant för Honda Power Products, bl a omfattande jordfräsar, gräsklippare, generatorer och pumpar.

Beremas huvudkontor är förlagt till Solna. Tillverkningen är lokaliserad till Kalmar, Gävle, Bräcke, Sundbyberg och Valdemarsvik.

Lars Åsell, verkställande direktör,
Berema AB

LEDNINGSGRUPP

Lars Åsell
verkställande direktör
Arne Gerold
ekonomi och administration
Per Hallström
marknadsföring

Försäljning

Berema ökade under året sin fakturerade försäljning till slutlig kund med 34 procent till 235 MSEK (175). Denna ökning beror till en del på förvärv av Toolex Alpha AB, som under 1980 redovisade en försäljning på 43 MSEK. Dessutom bidrog breddningen av det ursprungliga produktprogrammet till den ökade faktureringen.

Efterfrågan på företagets produkter var under det gångna verksamhetsåret god. Ordergången uppgick till 246 MSEK (177), en ökning med 39 procent.

Resultat

Avkastningen på Beremas totala kapital exkl icke räntebärande rörelseskulder uppgick till 22 procent (21), varvid hänsyn tagits till gruppens andel i Atlas Copcos säljbolag.

Toolex Alpha AB ingår i årets redovisning med åtta månader. Detta bolags goda lönsamhet tillsammans med fortsatta rationaliseringar bidrog till Beremas förbättrade avkastning.

Resultatet efter finansiella intäkter och kostnader för Berema exkl andel i Atlas

Copcos säljbolag uppgick till 28,7 MSEK (17,9).

Investeringar

Investeringar i maskiner och inventarier uppgick under året till 6,9 MSEK (2,6) och finansierades delvis med medel från investeringsfonden.

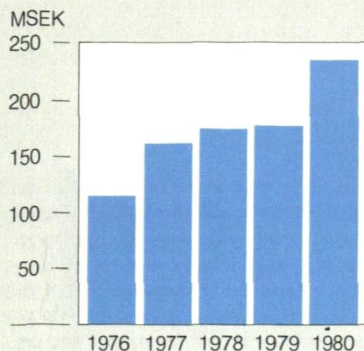
Marknadsutveckling

Försäljningen av motorbormaskiner fortsatte under 1980 att vara gynnsam. En bidragande faktor till detta var att försäljningen till marknader i Mellanöstern kunde bibehållas på samma höga nivå som föregående år.

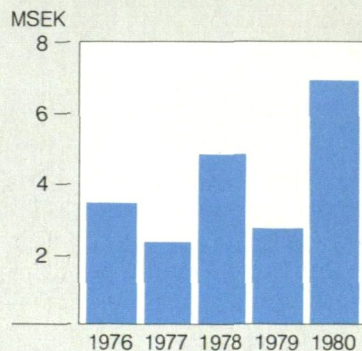
Satsningarna på de nord- och sydamerikanska marknaderna fortsatte och en betydande volymökning uppnåddes. En ny och effektivare motorbormaskin, som produceras vid fabriken i Kalmar, började under året introduceras. Härigenom bör Beremas goda ställning inom detta produktområde ytterligare kunna förstärkas. Den lilla motorbormaskinen PICO introducerades på ytterligare ett antal exportmarknader.

Produktgruppen hydrauliska lastbilskranar, som marknadsförs av Tico, hade under året en ökad efterfrågan, främst

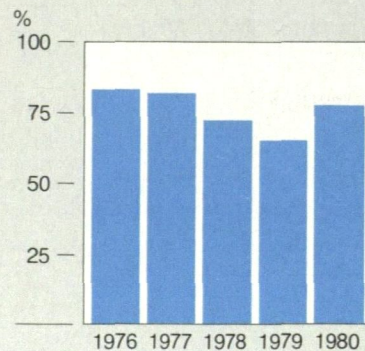
Fakturering till slutlig kund

Investeringar

Kapacitetsutnyttjande

på utomeuropeiska marknader. Lönsamheten var dock mindre god.

På de svenska och norska marknaderna kompletterades Honda-programmet med gräsklippare och snöslungor.

Utsikter inför 1981

Under 1981 förväntas en viss volymtillväxt.

Företagsförvärv

Berema förvärvade under våren 1980 Toolex Alpha AB i Sundbyberg. Detta företag tillverkar och marknadsför huvudsakligen helautomatiska pressar för grammofoonskiveindustrin.

Större delen av försäljningen skedde på exportmarknaderna, främst i USA, Japan och Storbritannien.

Företaget driver sin verksamhet i Sundbyberg och Valdemarsvik.

Genom detta förvärv har Berema kompletterats med en exportinriktad och expansiv verksamhet som förbättrade gruppens lönsamhet och ökade dess riskspridning.

Produktutveckling

På motorborrmaskinsidan skedde en fortsatt utveckling inom energiområdet och på miljösidan.

En ny konstruktion som tillfredsställer ökade miljökrav introducerades på marknaden.

Produktion

För att klara den ökade produktionen av motorborrmaskiner utan större personalförstärkningar beslutades under året avsevärda investeringar i arbetsbesparande maskiner. Detta program genomfördes till viss del under året. En ny motorborrmaskin började tillverkas i den högrationaliserade fabriken i Kalmar. Vid verkstäderna i Gävle och Bräcke, där tillverkning av kranar sker, fortsatte satsningen på numeriskt styrda maskiner.

Personal

Medelantalet anställda ökade under året till 543 personer (375), varav 50 personer sysselsätts utomlands. Ökningen beror helt på det nyförvärvade företaget, Toolex Alpha AB, som sysselsätter 175 personer. Personalomsättningen under året var låg.

Vid ledningsdragning i de tyska alperna på över 2000 meters höjd kom den lätta motorborrmaskinen PICO 20 väl till pass. Tack vare maskinens låga vikt kunde arbetet med 102 fästansordningar i bergen för 600 meter ställningar klaras av på så kort tid som sex dagar.

STARK EXPORTÖKNING

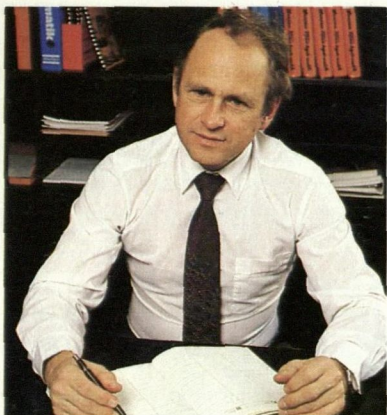
Försäljning: 206 MSEK
till slutlig kund

Avkastning: 5 %
på totalt sysselsatt kapital

Monsun-Tison utvecklar, tillverkar och marknadsför hydrauliska och pneumatiska komponenter och styrsystem.

Marknadsföringen av hydraulik sker genom egna säljbolag i Danmark, Västtyskland, Frankrike, Storbritannien, USA och Kanada till tillverkare av mobila maskiner som kranar, skogsmaskiner, gruvmaskiner etc. Pneumatik-sortimentet marknadsförs genom Atlas Copcos säljbolag i olika delar av världen till tillverkare av förpackningsmaskiner, transportutrustningar etc.

Monsun-Tisons huvudkontor är förlagt till Borås. Tillverkningen är lokaliserad till Borås och Falköping.

Eric Bursvik, verkställande direktör,
Monsun-Tison AB

LEDNINGSGRUPP

Eric Bursvik, verkställande direktör
Anders Perring, ekonomi
Gunnar Lundin, produktion
Roland Lundberg, FoU, hydraulik
Folke Johansson, FoU, pneumatik
Torgny Segerberg, marknadsföring,
hydraulik
Conny Cronqvist, marknadsföring,
pneumatik

Försäljning

Monsun-Tisons fakturerade försäljning till slutlig kund uppgick under 1980 till 206 MSEK (168), en volymökning med 13 procent. Ordergången uppgick till 216 MSEK (212), en volyminskning med 6 procent.

Resultat

Avkastningen på Monsun-Tisons totala kapital exkl icke räntebärande rörelseskulder uppgick till 5 procent (1), varvid divisionens andel i Atlas Copcos säljbolag inräknats.

Totalansvaret för pneumatikkomponenter överfördes till Monsun-Tison hösten 1980.

Ett högt kapacitetsutnyttjande i verkstäderna bidrog positivt till utvecklingen.

Arbetsmarknadskonflikten under våren 1980 samt ökade finansiella kostnader påverkade avkastningen negativt.

Resultatet efter finansiella intäkter och kostnader för Monsun-Tison-divisionen exkl andel i Atlas Copcos säljbolag uppgick till 7,8 MSEK (6,6).

Investeringar

Investeringar i maskiner och inventarier uppgick till 7,8 MSEK (7,2).

Marknadsutveckling

Monsun-Tison visade under det gångna verksamhetsåret en god tillväxt på hemmamarknaden med en faktureringsökning på 29 %. Orsaken till detta är till stor del de svenska kundernas exportframgångar med maskiner som innehåller komponenter från Monsun-Tison.

Under 1980 noterades även fortsatta framgångar för Monsun-Tisons exportförsäljning, som ökade med 17 procent.

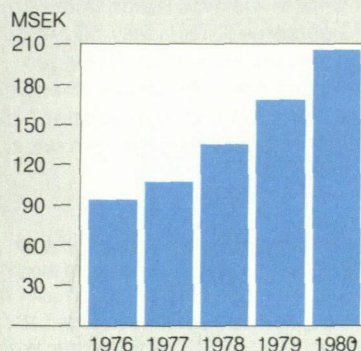
Hydraulik

Inom området hydraulik var det framför allt riktningssventiler och förstyrventiler till tillverkare av grävmaskiner och frontlastare som bidrog till försäljningsökningen.

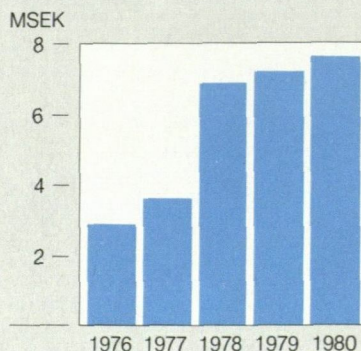
Monsun-Tison har tack vare framgångarna under senare år blivit ett välkänt fabrikat när det gäller mobilhydraulik såväl i Sverige som på de större exportmarknaderna i Västeuropa och Nordamerika. Speciellt försäljningsutvecklingen i Västtyskland har varit mycket kraftig.

Efterfrågan på hydrauliska produkter, som levereras främst till tillverkare av mobila maskiner, var större delen av året

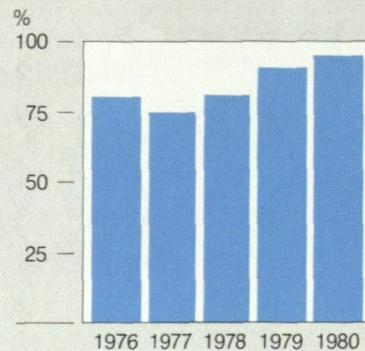
Fakturerering till slutlig kund

Investeringar

Kapacitetsutnyttjande

TEKNOLOGI FÖR FRAMTIDEN

god på företagets samtliga marknader. Lönsamheten för denna produktgrupp var under året fortsatt god.

Pneumatik

På området pneumatikkomponenter ökade Monsun-Tisons försäljning dels genom direktförsäljning via Atlas Copcos utländska säljbolag, dels genom leverans av komponenter till framgångsrika svenska maskintillverkare inom bl a områdena paketeringsmaskiner och transportanläggningar, vilka i stor utsträckning exporteras.

Lönsamheten för pneumatikprodukterna var under 1980 ej tillfredsställande. För att förbättra lönsamheten pågår förändringar som skall leda till en koncentration av säljresurserna och en optimering av produktsortimentet.

Utsikter inför 1981

Trots en vikande konjunktur förväntas under 1981 en viss volymökning av så-

väl hydrauliska som pneumatiska produkter.

Produktutveckling

Hydraulik

Den ökade användningen av hydraulik medför ett fördjupat kunnande hos användarna, vilket också resulterar i allt högre krav på produkternas egenskaper och effektivitet. Utvecklingen mot last-avkännande ventiler för lägre energiförbrukning fortsatte. Ökande krav på produktivitet och förbättringar i förarmiljön föranledde vidareutveckling av förstyrventiler. För att möta dessa krav byggdes bl a en elektrohydraulisk variant med tre proportionella utstyrningsmöjligheter in i en och samma spak. Med hjälp av utökade dataresurser förbättrade utvecklingsavdelningen avsevärt cylindrarnas kvalitet.

Pneumatik

En helt ny cylinderserie, som anpassats

Monsun-Tison levererar el-hydrauliska styrsystem till Östbergs Fabriks AB för installation i deras skördare "706", som fäller, kvistar och kapar maskinellt i skogen.

Den el-hydrauliska fjärrmanövreringen kännetecknas av mjuka styregenskaper och ger en ur miljösynpunkt behaglig och bullerfri förarkomfort.

till elektronikanvändning och till internationellt standardiserade inbyggnadsmått introducerades under året.

Personal

Monsun-Tison sysselsatte under 1980 i medeltal 808 (719) personer, varav 55 utomlands.

Under första halvåret hade företaget vissa svårigheter att rekrytera erforderlig personal till verkstäderna.

Den produktinriktade organisationen har under året i stort sett fullföljts.

En fortsatt uppbyggnad av de utländska säljbolagen har pågått under året, framför allt i Västtyskland och Storbritannien.

TEKNOLOGI FÖR FRAMTIDEN

Atlas Copco har som verkstadsföretag dragit uppmärksamheten till sig på grund av framgångsrik internationell marknadsföring. Bakom försäljningsframgångarna döljer sig en kontinuerlig teknologisk förändringsprocess, som ständigt pågår för att Atlas Copco-gruppens företag skall kunna behålla sin ledande tekniska ställning.

Den tid som krävs från grundidé till färdig produkt är lång – inte sällan 10 år. Tre olika faser kan särskiljas:

- **kunskapsutveckling** – studier av grundläggande fenomen
- **teknikutveckling** – utprovning av principer för produkter samt
- **produktutveckling** – mestadels konstruktion av marknads- och produktionsanpassade produkter.

Kunskap är grunden

Under lång tid har Atlas Copco satsat kraftfullt för att förankra teknik- och produktutveckling i ett fördjupat kunnande om grundläggande tekniska fenomen, om vetenskapens allmänna utveckling och om kundernas tekniska problem.

Atlas Copcos kunnande ligger därför på hög nivå på för Gruppen intressanta teknikområden som bergmekanik, vibrations- och bullerdämpning samt gas- och vätskedynamik. Kunskapsinhämtningen sker inte enbart genom eget arbete utan även genom nära kontakt med forskare vid universitet och tekniska högskolor. På så sätt uppmärksammas utvecklingsmöjligheter på ett tidigt stadium.

Atlas Copcos teknologiska kunskapsutveckling är huvudsakligen lokaliserad till Gruppens forskningsinstitut CERAC, utanför Lausanne i Schweiz, och till Centrala Laboratorierna i Nacka, knutna till MCT-divisionen.

CERAC bildades 1970/71 i syfte att inrikta sin verksamhet på kunskapsutveckling på lång sikt. Genom lokaliseringen till Schweiz underlättades internationell rekrytering av forskare. Sedan 1975 arbetar ungefär 40 anställda vid CERAC. Deras arbete har alltmer koncentrerats till problemområden av intresse för de olika produktdivisionerna.

Ett exempel på CERAC-forskning som direkt gett incitament till en produkt är CRAC 200. 1979 introducerades CRAC 200, som spräcker stora stenar med vattenkanon. Idén till denna revolutionerande produkt föddes genom forskning vid CERAC på 70-talets början.

Tekniken utvecklades sedan vid Centrala Laboratorierna i Nacka, varefter MCT-divisionens tekniker omsatte den i en marknadsfärdig produkt.

Bredden på CERAC:s forskning gör att det ibland utvecklas sidoresultat. Ett exempel på detta är en unik metallurgisk process – "Dynamic Powder Compaction".

Processen bygger på att en kolv pressar samman metallpulver till legeringar. Genom att kolven träffar pulvret med mycket hög hastighet kan helt nya avancerade legeringar erhållas.

Teknologiska framsteg inom Atlas Copco-gruppen har under de senaste decennierna resulterat i nya produkter, som ofta gett ett försprång framför konkurrenterna.

Teknikutveckling av strategisk vikt

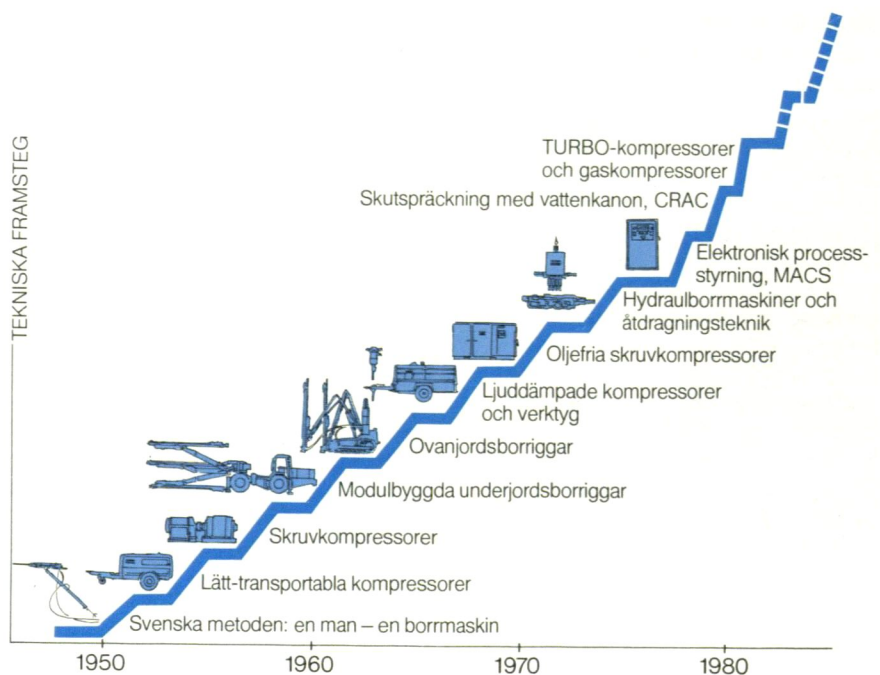
Idéer till problemlösningar och produkter provas under sekretess. Detta utvecklingsarbete är av stor strategisk betydelse, då det kan ge upphov till betydande förändringar för företaget.

Stora delar av den tekniska utvecklingen har helt naturligt koncentrerats mot de olika divisionernas affärslinjer. Exempelvis pågår provning av flera ovanliga och avancerade metoder för bergdestruktion.

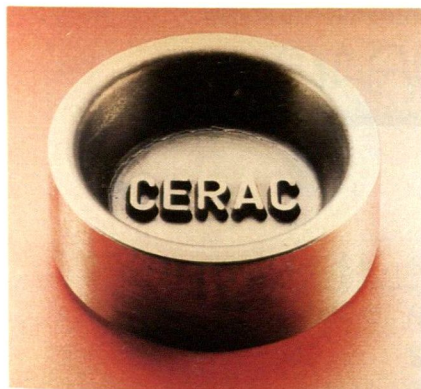
Hög teknisk nivå kan även nås genom köp. Företagsförvärv kan således utgöra ett komplement till egen teknisk utveckling.

Atlas Copco breddade under 1979 sitt tekniska kunnande på tunnelborrningsområdet genom förvärvet av Jarva Inc, USA. Under 1980 har teknikköpen fortsatt genom förvärv av bl a en minoritetsandel i det amerikanska utvecklingsföretaget MTI. Genom MTI får Atlas Copco teknikkunnande om avancerade system och processer inom bl a det aktuella energiomvandlingsområdet såsom industriella värmepumpsystem och Stirlingteknik.

Atlas Copco Turbonetics utvecklar och tillverkar avancerade turbokompressorer av centrifugaltyp. Därmed kan Atlas Copco erbjuda kompressorer med

Tillverkning av detaljer med komplicerad form i avancerade legeringar möjliggörs med "Dynamic Powder Compaction", som är en vid CERAC nyutvecklad pulvermetallurgisk process. Den lämpar sig för tillverkning av bl a höghållfasta precisionskuggjul samt turbin-detaller i "super-alloys" för höga mekaniska och termiska påkänningar.

högre kapacitet och anpassade för andra gaser än tidigare. På längre sikt kan turbotekniken öppna nya marknader inom energisektorn. Även förvärvet av KSB:s enhet i Saarbrücken, Västtyskland, som blir Gruppens europeiska centrum för gaskompressorer, är ett steg i samma riktning.

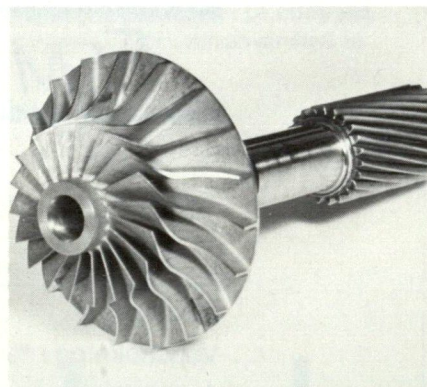
Produktutveckling – offensiv taktik

Produktutvecklingen består i första hand av konstruktionsarbete och provning av nya produkter. Den utgör huvudparten av Atlas Copcos totala forskning och utveckling och är huvudsakligen förlagd till divisionerna.

De allra flesta av företagets nya produkter är varianter av tidigare produkter. Med en ganska stor regelbundenhet introduceras dock nya produkter med ny teknik – se vidstående diagram.

Teknikutveckling och produktutveckling sker i många fall för att tillfredsställa marknadsbehov i en svårbedömd framtid. Vissa projekt kan vid en tidpunkt se ut som misslyckanden men efter några år, då marknaden mognat, visa stora försäljningsframgångar. Både hydraulborrmaskinen och de ljuddämpade kompressorerna är exempel på sådana projekt.

I Atlas Copcos egen "gruva" under fabriksområdet i Nacka har många nya produkter provats innan de släppts ut på marknaden. På senare år långtidsprovas

Atlas Copco Turbonetics högvarviga centrifugalkompressorer har mycket goda aerodynamiska prestanda och ger ett högt tryck med få steg. Rotorn på bilden är den rörliga delen i ett kompressorsteg. Skovelhjulet precisionsgjuts i ett stycke. Kuggdrevet bearbetas direkt ur axelämnet.

dock olika konstruktioner även i laboratoriemiljö med datorsimulerade driftförhållanden. Därigenom minskas både utvecklingstid och kostnader.

Några av Atlas Copcos mest lönsamma utvecklingsprojekt gäller mät- och simuleringsutrustning för att göra den egna produktutvecklingen effektivare.

Väl avvägd utveckling

Resultaten av forskning och utveckling kan oftast inte mätas exakt. Därför får företaget prova sig fram efter en väl avvägd blandning av egen utveckling och förvärvad teknik, av spännande nyutveckling och mera vardagligt förbättringsarbete. För närvarande läggs ökad tonvikt på det långsiktiga utvecklingsarbetet.

Cylindern till vattenkanonen CRAC 200 långtidsprovas för hållfasthet vid de Centrala Laboratorierna i Nacka. För att kunna garantera hög säkerhet simuleras långtidsdrift genom att en cylinder utsätts för datorstyrd pulserande tryckbelastning. Vid laboratorieprovning kan man på kort tid simulera flera års drift.

Omslagets baksida:
 En mycket hög precision hos ett turbohjul är ett absolut krav för att uppnå goda aerodynamiska prestanda, högt stegtryckförhållande och hög verkningsgrad. På bilden kontrolleras ett skovelhjul till en centrifugalkompresor vid Atlas Copco Turbonetics Inc, USA.

FEM ÅR I SAMMANDRAG

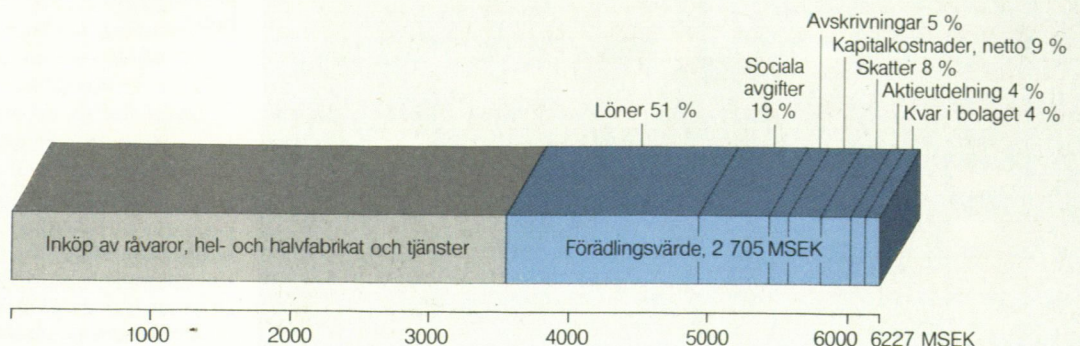
ATLAS COPCO GRUPPEN

MSEK om ej annat anges	1976	1977	1978	1979	1980
Fakturering	3 791	4 157	4 742	5 305	6 227
Volymökning i %	—	3	2	5	7
Andel fakturering utomlands i %	90	91	92	92	91
Resultat efter finansiella intäkter och kostnader	338	297	301	334	442
i % av fakturering	8,9	7,1	6,3	6,3	7,1
Avkastning på totalt sysselsatt kapital	16,6	14,4	13,9	14,2	16,9
Avkastning på eget riskbärande kapital, %	10,4	8,3	8,4	9,0	10,5
Avkastning på eget kapital, %	12,3	9,7	9,5	10,0	11,8
Andel eget riskbärande kapital, %	42,7	38,4	38,6	38,6	35,2
Investeringar i maskiner och fastigheter	153	169	133	161	231
i % av omsättningen	4,0	4,1	2,8	3,0	3,7
Självfinansieringsgrad, %	123	95	159	75	101
Omsättningstillgångar över kortfristiga skulder, ggr	2,2	2,0	2,3	2,1	2,2
Medelantal anställda	18 271	18 032	17 664	17 883	18 786
Fakturering per anställd (kSEK)	207	231	268	297	331

Definitioner se sid 14.

ATLAS COPCO GRUPPENS FÖRÄDLINGSVÄRDE

Förädlingsvärdet uttrycker företagens produktionsinsats, d v s den värdeökning som uppstår genom hantering, bearbetning etc. Figuren visar förädlingsvärdets förhållande till Gruppens omsättning samt beståndsdelarnas andel av förädlingsvärdet.

Atlas Copco Gruppen

ORGANISATION

De fem divisionerna i Atlas Copco-gruppen – MCT, Airpower, Tools, Berema och Monsun-Tison – marknadsför sina produkter och system dels genom Atlas Copcos säljbolag, dels genom distributörer och agenter.

Karakteristiskt för Atlas Copco är satsningen på egna säljbolag, som ger nära kontakt med kunder och användare av företagets produkter.

KONCERNLEDNING
ATLAS COPCO AB

DIVISIONER

ATLAS COPCO
MCT

ATLAS COPCO
AIRPOWER

ATLAS COPCO
TOOLS

BEREMA

MONSUN
TISON

EGNA SÄLJBOLAG I 45 LÄNDER
FÖRSÄLJNING DIREKT OCH GENOM
AGENTER I ETT 80-TAL LÄNDER

Atlas Copco